

ENGESZTELHETETLEN GYŰLÖLET

FINTA ISTVÁN

ENGESZTELHETETLEN GYŰLŐLET

KISREGÉNY

ÍRTA:
FINTA ISTVÁN

A 1970-es években,
Balatonakarattya-Balatonkenese
Üdülőtelepen

Eredeti gépírásából számítógépbe átírta
és kiadásra előkészített lánya:

Finta Katalin

2017. október 11-től 18-ig.

Északkelet felé, szorosan a Kárpátok bércei alatt van egy kis falu. Ez a település teljesen a Dombrády bárók tulajdona, köröskörül húszezer holdas birtok. A községben lakóknak, úgy szólva, földjük sincs. A lakosság legnagyobb része nincstelen zsellér, a többi házban az uradalom cselédsége él. Akik a házakban laknak, nem tulajdonosok, valamennyi az uradalomé. Merész dolog ezeket házaknak nevezni, mert azok inkább csak nyomorúságos kunyhók.

A bárók kastélya már bent a hegyek közé szorult völgyben van; régi, többszázados épület; csak akkor pillantja meg az arra utazó, ha közvetlen közelébe ér. A kastélyt óriási park veszi körül. Az közvetlenül a hegy alá épült. A hegy itt egy körülbelül tíz méter magas sziklafalban végződik. A magasból bővizű patakocska zuhog alá. Valamelyik ős mesterséges árokban vezette arra.

A mesterséges vízesés vize egy kisebb tóban gyűlik össze; ez is mesterséges alkotás. A tó közepén egy kis sziget is van; ezt, mint virágoskertet gondozzák. Azt úgy rendezték el, hogy lehetőleg az év mindegyik részében viruljon valamelyik. Nagybbrészt évelő növények. Különösen a futórózsából van sok; ezekkel van befuttatva a középén fenyőlécekből épített kioszk is. A szigetecskét csak csónakkal lehet megközelíteni, az négy is van a kastély felőli oldalon kikövezve. A vízen rend szerint négy hattyú úszkál.

A tavacsát köröskörül méter magas kőfal övezi, és sárgásvörös kavicssal szórt úton lehet körüljárni. A csónakkikötő mellé van építve a medvebarlang; a víz felőli oldalon erős vasráccsal. Ugyanilyen rács osztja két részre. Ugyanis a barlangnak most két lakója van, két hatalmas örvnyakú mackó. Még kis bocskorokban hozták a havasi pásztorok. Kezdetben szabadon játszadoztak a barlang előtti kifutóban, de hogy nagyra nőttek, veszélyes volna ott tartani őket.

Több évszázados fa árnyéka tükrözik a tó vizében. Ezek nagy része a világ minden tájáról összegyűjtött lomblevelű fajta; egyik-másikon már az előregedés jelei láthatók. A parkot két méter magas kőfal veszi körül; csak a kovácsolt vasból készült főkapun, vagy a vízesés mögött lévő kiskapun lehet bejutni. A fenyvesek felé innen vezet egy gondozott sétaút.

A gondozott park tulajdonképpen csak a kezdet, mert az a valóságban óriási, mivel egy részt a lengyel határig annak lehet számítani.

A fokozatosan emelkedő hegyeket mindenütt ős-fenyves borítja; még csak egy-egy helyen látható azok között sebhely, azaz kitermelt erdőparcellák.

Mindez azt mutatja, hogy valamelyik ősapa nem szűkölködött pénz dolgában; vagy talán sokat rabolhatott az Uzsoki-szoroson át, Lengyelországba igyekvő kalmároktól. Ugyan még a jelenlegi tulajdonostól sem állítható hogy szűkölködik. Igaz ugyan, hogy szántóföldnek csak valami ezer holdat használ, de annál többet jövedelmez a fenyves, melyet rendszeresen vágat és a falucska első részén telepített fűrésztelepen vágat deszkává, és más épület-anyaggá.

A fűrésztelep közelében van egy jelentősebb épület, melyet az itteniek kiskastély néven ismernek. Ezt valamelyik ős építtette; talán csak azért, hogy ott a barátnőjével zavartalanul elszórakozzon. Legalábbis így mesélik az öregek, hogy a jelenlegi báró dédapja nagyon kikapós férfi volt. Sőt, a mostaniak is a fiatal koráról ilyesfélét rebesgetnek. Ma már ilyesmivel nem gyanúsítható, mert - habár az évei száma szerint még fiatalnak tekinthető, - mégis öregnek számít, mert járásképtelen, béna lábai miatt egész napját a kerek karosszéken kell tölteni. Ez egy kissé mogorvává tette; még a cselédeit is csak addig tűri a közelében, míg kiszolgálják. Ha megtörtént, kikergeti, de az inasnak mindig a közelben kell tartózkodnia, hogy csengetésre azonnal rendelkezésére álljon.

A gördülő szék rendesen a havasok felé néző ablak előtt áll, ahonnan szép kilátás nyílik a fenyvesek felé; el lehet látni egészen a határt alkotó, kéklő havasokig. A gazdag emberek élete sem mindig irigyelhető.

A cselédségtől eltekintve, báró Dombrády Tihamér élete nagyon magányosnak mondható. Felesége már régen meghalt. Van ugyan egy fia, Hugó, de vele sohasem volt jó viszonyban. Az volt a véleménye róla, hogy az a világon a legnagyobb gazember. Felesége halálakor még csak kéthetes volt. Csecsemő korában a dajka nevelte. Később egy házvezetőnő és a nevelői. Ezek a faluvégi kiskastélyban laktak.

Megtörtént, hogy hónapokig nem látta a fiát, így nem sok szeretetet élvezhetett gyermekkorában. Úgy tűnt mindenkinek, hogy a báró határozottan gyűlöli, sőt, utálja a fiút. A gyermek megérzi az ilyet, és ezért érthető, hogy az ő érzelmei is hasonlóak voltak.

Ahogy nőtt a gyerek, intézetbe került. Pénzzel jól ellátta, jobban, mint kellett volna. Ott megérezte, hogy amit csak megkíván, mindent megszerezhet magának. Született tehetsége volt erre. Csak akkor ment haza az intézetből, ha elfogyott a pénze.

Amikor az apa lába lebénult, egyenesen visszaélt apja lehetetlen voltával, követelőzött. Az öreg inkább ellátta pénzzel, hogy csak szabadulhasson tőle. Azt nagyon jól tudta, hogy ha pénzt érez a zsebében, akkor egy percig sem marad tovább otthon.

Már egyetemi hallgató a fővárosban, de csak névleg, mert a beiratkozástól eltekintve, sohasem járt abban az épületben. Aki keresi, az megtalálhatja esténként valamelyik éjjeli mulatóban. Ez megmagyarázza, hogy minden hónapban legalább egyszer hazalátogat. Ugyanis nem a szülői szeretet vonzza őt oda, hanem utánpótlásról kell gondoskodnia. Nem is kell sokáig veszekednie, könyörögni, mert az öreg örül, hogy megszabadulhat tőle.

A főváros uzsorásainál már nincs hitele. Egy ideig az öreg báró kifizette az így előmutatott váltókat is, de aztán, mikor nagy ügyességet megtanulva, az apja nevét is ráhamisította egyre, az öreg határozottan megtagadta annak a beváltását. Azt felelte, hogy aki váltót hamisít, azt be kell zárni; nem ajánlja, hogy többet hitelezzenek a fiának, mert ő nem fizet, várják meg, amíg ő meghal. Ilyen bizonytalan terminusra nem adnak pénzt. Ez a pénzforrás tehát bedugult, ezért mind-gyakoribban kellett hazalátogatni; mindig hevesebbek lettek a veszekedések.

+++II+++

A mozgásképtelen idős embernek már csak egy öröme volt az életében. A felesége komornájának volt egy olyan tizenöt éves-forma kislánya, ezt úgy szerette, mintha saját kislánya volna. Ha kiskorában találkoztak, mindig beszélgetett vele, sőt, még játszottak is együtt, játékokkal, gyermekcsomagokkal, csemegékkal kedveskedett az apróságnak. A csöppség is ragaszkodott hozzá. Elég gyakran találkoztak, mert a kicsi, amikor tehetett, ott szeretett játszani a gyönyörű parkban. Órákig el tudta nézni a mackókat, vagy gyönyörködött a tavon úszkáló hattyúkban. Csak akkor menekült haza, ha a nála sokkal idősebb fiúval találkozott. Azt nem szerette, sőt, félt tőle; már csak azért is, mert az mindig gúnyolta, megkergette, sőt, meg is verte.

Jobb lett a helyzet, mikor a fiú városi iskolába került. Ha tudta, hogy otthon van, nem ment a parkba játszani. A báró, mikor látta, hogy a kisgyerek a parkban van, ő is mindig megjelent, sokat lehettek együtt.

Az édesanyjával a falu alsó végén, egy szépen gondozott kertben épült igen szép házban laktak. Gerendákból volt építve, ahogy itt szokásos. Az utca felől gondozott virágoskert, a ház mögött konyhakert volt, mely bőségesen megtermelte a házhoz szükséges főzelékféléket, gyümölcsöt. Nem volt különös gondjuk, mert az uradalomtól mindig pontosan megkapták az elég tekintélyes nyugdíjat.

Édesanyja, Rétfalvy Amália szegény székely családból származott. Szülei nagy nehézségek árán elvégeztették vele a középiskolát.

Érettségije után mindkét szülő hirtelen halt meg, a lány egyedül maradt. Rokona sem volt más, csak lánytestvére, aki egy torockói bányásznak volt a felesége. Elég szűkösen életek, így nem akart azoknak a terhére lenni. Nagyon megörült, mikor Dombrády báró, aki éppen akkor házasodott, őt a felesége mellé, mint társalkodó-nőt - aki egyben a komornai teendőket is végzi - őt szép fizetéssel alkalmazta. Amikor meghalt a bárónő, nem maradt a kastélyban, hanem a gróf által neki ajándékozott kis házban lakott a néhány évvel később született kislányával: Cilikével.

Mikor már a báró megbénult, lábai miatt tehetetlenné vált, megkérdezte, hogy délutánonként szívesen felolvasna-e neki az újságokból, esetleg néha regényeket is. Egy kis ravaszság is volt ebben, mert bénasága miatt olvashatott volna, de - mivel kiskora óta szerette a kislányt, most, hogy járni nem tud, nem találkozhat vele. Cilike is szerette az öregurat, szívesen vállalta a felolvasói szerepet; minden délután néhány órát felolvasott neki.

Ő már elvégezte a falusi iskolát. Anyja nem akart megválni tőle, ezért nem vitte városba tanulni, hanem maga készítette elő magánvizsgákra. Ezáltal még több ismeretet szerezhette, mert az előkelő társaságban forgó édesanyja még több ismeretet adott át neki. Aztán nekik a tanulás így elzárva, vidéken, inkább szórakozást jelentett. Már két osztályból sikeres vizsgát tett; most készül a harmadik osztály anyagából. Tanulni is a parkban szeretett.

Rendszerint bevezett a kis szigetre, s ott a futórózsákkal befuttatott kioszkban tanult, írta meg a feladatait.

A bárón látszott, hogy boldoggá teszi a kislány jelenléte; annak szép csengő hangja egyenesen gyönyörködtette. Nem volt nap, hogy valamivel ne kedveskedjen neki, később mindig értékesebb ajándékokkal lepte meg. A kislány természetesen örült ezeknek.

Még gyerek volt, jórészt fel sem tudta becsülni, hogy azok az ajándékok nagyon értékesek. Szerette ő is a bárót, így a tőle kapott ajándékokat természetesnek tekintette. Anyja csak mosolygott, mikor kislánya egy-egy értékes darabbal hazaérkezett.

Egyszer aztán, szokása szerint a kis szigeten tanult, írta a feladatát, mikor hátulról egy erős kar kapta meg; magába emelte, magához akarta szorítani, összecsókolni. Cilike nem volt gyenge kislány, erőteljesen védekezett, de a férfi erejéhez képest mégis gyenge volt. Mikor már látta, hogy nem szabadulhat, a nők szokott fegyverét vette elő.

Erőteljesen belekarmolt a férfi arcba. Ez használt, a férfi feljajdult, így pillanatnyilag lazult a szorítása. Ez elég volt Cilinek, hogy kiszabadítsa magát. Mint megriadt őzike, szaladt a csónakjába, gyors tempóban evezett ki a partra. Egyenesen fel, a báróhoz rohant.

- Tihamér bácsi! - mert mindig így szólította - rabló jár a parkban; meg akart gyilkolni engem, csak alaposan összekarmoltam, úgy tudtam tőle megszabadulni.

- Látom, kicsikém, te is csupa vér vagy...

- Én nem merek többé idejönni; félek attól az embertől.

- Nincs okod félelemre. Holnap nyugodtan jöhetsz, mert az már nem lesz itt. Meg se néztem, és megmondom, bár előtted is szégyellem, hogy az csakis az én fiam lehetett. Ha elfogy a pénze, mindig hazalátogat. Én tudom, hogy annál nagyobb gazember nincs ezen a földön. De mit tegyek? Az én nevemet viseli. Adok pénzt neki - ameddig tart neki - addig megint nem látom. Rengeteg pénzt elpazarol. Légy nyugodt. Jöjj csak megint nyugodtan holnap is, már nem lesz itt.

Cili hazament, el sem mondta az anyjának, hogy mi történt. A báró őszinte szavai megnyugtatták, másnap is elment, hogy felolvasson neki.

Alig tűnt el Cili a kapuban, mikor Hugó toppant be az apja szobájába.

- Ide nézz! Vén csont... Miféle vadmacskákat tartasz te a kertedben? Jó, hogy ki nem kaparta a szememet!

- Igazán kár volt, hogy nem tette meg! Tőled pedig senki sem maradhat nyugodt? Azt még megértem valahogy, hogy a cselédlányokkal kikezdtél; azok elhallgattak, ha egy-egy tehenet adtam nekik kárpótlásul, de te már a fejletlen gyerekeknek sem hagysz nyugtot. Cili még iskolás gyerek.

- De már olyan melle van, mint az öklöm...

- Azt is tekintetbe kellene venned, hogy ő az én vigasztalóm... Nekem ő olvas fel naponta.

- Vagyis még mindig csirkehúsrá éhez... Nyugodt lehetsz, hallottam, hogy milyen fenegyerek voltál te is fiatal korodban.

- Azt sohasem állítottam, hogy én angyal voltam, de azt igen, hogy én mindig becsületes voltam, sosem vetemedtem gazemberségekre... Az is tény, hogy te egy semmirekellő senkiházi vagy! Most adok pénzt, és te azonnal utazol!

- Jó, de rövidesen újra számíthatsz a látogatásomra... Keveset adtál; talán azért, hogy hamarabb láthass? Hogy hamarabb hazahozzon engem a fiúi szeretet... Nyugodtan láthatsz tehát, már csak azért is, megszelídítsem azt a vadmacskát...

Az öreget elöntötte a düh; arca lilásvörösre változott.

- Te, ha még egyszer hozzá merészelsz nyúlni, azonnal kitagadlak!
- Ugyan, ugyan... Legalább tudom, hogy mi a legjobb gyógyszer, ami hozzásegíthet, hogy örökséghez hozzájuthassak. Ilyen alamizsnát ad egyetlen fiának; rongyos húszezer koronát... Ez nekem legfeljebb egy hétre elég.
- Takarodj a szemem elől! Mindig tudtam, hogy a halálomat lesed, sőt, azt is, hogy azt szívesen elősegítenéd. Nos, én majd gondoskodom arról, hogy ne sok örököd legyen abból.
- Tudom, hogy mire gondolsz. Nem megy az olyan könnyen; én biztosan remélem, hogy még a családi sírboltba is elkísérhetlek, mint az egy szerető fiúnak illik, de akár úgy is, mint nevető örökös. A viszontlátásra; indulok!
- Alig, hogy eltávozott, a báró megrázta a csengőt.
- Jankó!... Szaladj! Azonnal fogjon be a parádés-kocsis! Megyek a városba, a közjegyzőhöz. Majd megtanítom én ezt a fickót! Hiába, érthető, hiszen ez csak egy kakukk-fióka...
- Mikor a hintó előállt, és nehezen elhelyezték a rokkant embert, valóban a közjegyzőhöz ment. A kocsis beszélte, hogy legalább két óra hosszat tárgyalt ott. Valamivel később mint ő, odaérkezett Szeghalmy gróf is; együtt jöttek ki. Azt is hallotta, mikor barátjának azt mondta:
- Ne feledd! Megígérted, hogy minden úgy lesz, ahogy én akarom!
- Nyugodt lehetsz... Az okmány nálam a legbiztosabb helyen lesz.

Eltelt két hét; szokott módon múlt az idő. Minden délután megjelent Cili, rendszeresen felolvasott. Délelőttönként is átjött a parkba, ott tanult; legtöbbször a kis szigeten, a rózsáskertben. A báró a szokott helyén, a havasokra néző ablak előtt üldögélt. Egy távcsővel szemlélődött. Egyszer csak látja, hogy a tó másik végénél egy férfi csónakázik. A szemeivel már gyengén látott, nem ismerte fel azonnal, de alakja és mozgása arra utalt, hogy az csak a fia lehet. Délelőtt senkit sem engedett magához.

Lehetetlen, hogy azt a sok pénzt ilyen hamar elköltötte volna... Valóban, a fia volt. Mivel tudta, hogy az apjához délelőtt be nem juthat, csónakázással akarta elütni az időt.

Már megelőzőleg a cselédeknél érdeklődött, hogy mit csinált az apja a múltkori távozása után; ők pontosan beszámoltak mindenről; a kocsis még szó szerint azt is tudta, hogy mit mondott Szeghalmy grófnak... Ez benne gyanút keltett, arra gondolt, hogy az apja be akarja váltani a múltkori fenyegetését. Egyébként mit keresett volna a közjegyzőnél?

Arra is kíváncsi volt, hogy vajon mit tehetne olyan esetben, de arra készen volt, hogy mindent megtesz az öröksége érdekében.

Míg fontolgatta az ügyet, látja, hogy a múltkori kislány csónakban ül, és a szigetre evez, ott eltűnik a kioszkban... Ezt az alkalmat fel fogja használni...

Mikor látta, hogy a lány eltűnt a rózsalugasban, ő is arrafelé irányította a csónakját, odaevezett. Mind a saját, mind a lányka csónakját messzire kirúgta a vízre, nehogy az a múltkorihoz hasonlóan elmeneküljön. Cili azonnal észrevette, amint partra szállt; menekülni akart, de az elkapta, és visszahurcolta a kioszkba. A kislány segítségért kiáltozott, de zsebkendőjével betömte a száját.

Mindezt a báró látta az ablakból, de tehetetlensége miatt nem siethetett a segítségére. Eltalálta, hogy fiának mi a szándéka. Csengetett. Utasította a belépő inast, hogy hívja a komornyikot is. Mindkettő erős, markos fickó volt.

- Figyeljetek! A gazember fiam a szigeten van; álljatok lesbe a kikötőnél. Mikor kievez, kapjátok el. Vigyetek jó erős kötelet, kötözzétek meg, aztán hozzátok ide! Ne féljete, nektek nem lesz semmi bajotok! Jutalmul kaptok tőlem száz-száz koronát, aztán itt is maradtok, amíg vele tárgyalok.

Abban az időben az összeg nagyon jelentős volt, tehát mindketten örültek a megbízatásnak, már csak azért is, mert mindig fölényesen, gorombán bánt velük a báró fia. Siettek a parthoz. A báró távcsövével figyelte a fejleményeket. Jó tíz perc múlva látta, hogy Cilike rohan a parthoz, mivel nem volt ott a csónakja, egy ideig tétovázott, de aztán belegázolt a vízbe, tudta, hogy az sehol sem mélyebb egy méternél. Hamar elérte a partot, de aztán megállás nélkül rohant a főkapuhoz, s onnan tovább hazafelé. Ebből a báró biztosra vette, hogy a fia is a parthoz ért. Nem volt más, mit tegyen, ő is a partra gázolt. Ott nagyon meglepődött, mikor a két cseléd megrohanta. Megkísérelte az ellenkezést, de a két erős ember se szó, se beszéd, a földre teperte őt, és alaposan összekötötték. Hiába tiltakozott, hiába fenyegetőzött.

- Mit akartok velem? Nos, ezt aztán megkeserülhetitek!

- Csak a báró úr parancsát hajtjuk végre... Most odavisszük...

Felkapták a levegőbe, nemsokára odaállították a báró elé. Mielőtt azok jelenthettek volna, gúnyosan, vigyorogva megszólalt:

- Mondhatom, kedves, szerető apa vagy! Kedves, hogy így fogadod egyetlen, szerető fiad látogatását!

- Mindenkit úgy fogadnak, ahogy azt megérdemli! A veszett kutyát lelövik, a rablót lebunkózzák, a gyilkost a rendőrök megbilincselik...

Te pedig még ezeknél is rosszabb vagy! Azt a kislányt, azt a fejletlen gyereket megfosztottad a legnagyobb kincsétől.

- Nos, ezért még senkit sem csuktak be, hogy szereti a csirkehúst!

- De liliomtiprásért igen...

- Öregkorodra egész korlátolt lettél. Te még komolyan hiszed, hogy a lányok ebben a korban még mindig liliomok?... De mért nem küldöd el innen ezt a két bamba cselédet?

- Veled szemben nem árt, ha tanúim vannak... Nézzétek! Ennek a gazembernek véres a nadrágja! A bíróság előtt az igazságot valljátok! Hallottátok a lány segélykiáltását?

- Igenis, Bátor Úr!

- Szép apa, mondhatom, aki a bíróság kezére akarja juttatni a fiát! Sokkal okosabb volna, ha adnál ennek is vagy két tehenet; azzal busásan meg volna fizetve...

- Nem kértem tőled tanácsot, hogy mit tegyek, de nem is fogok kérni, mert ma látlak az életben utoljára... Anyádnak ugyan egy fityingje sem volt, amikor feleségül vettem, de én mégis, anyai örökség címén egy negyedmillió koronát adok neked; itt van ez a csekk; a montevideoi bank kifizeti, mert előre gondolva erre, ott helyeztem el. Itt van az útlevelled, itt a hajójegyed odáig, meg ez a kis összeg, hogy útközben cigarettát vásárolhass...

Azonnal utaznod kell... Holnap már késő, mert lekapcsolnának a rendőrök, ugyanis a feljelentést azonnal megteszem.

Ezzel az összeggel meg tudhatsz élni. Ha szárazföldre mered tenni a lábad Európában, azonnal letartóztatlak, mert nyugodt lehetsz, még sok más tettetdről is tudok. Eddig nem szellőztettem, mert a nevedet viseled, és azt a nevet beszennyezni nem engedhetem. Most azonban elég...

- Naiv vagy, vén trotyakos! Azt hiszed, hogy olyan könnyű az a ki-tagadás? A gyengeelméjűeket gyámság alá is lehet helyezni. Én továbbra is ragaszkodni fogok az apai örökséghez is; találok arra módot, hogy azt majd meg is kaphassam. Sőt, remélem, hogy ahhoz nem is olyan messze, hozzá is juthatok.

- Nos, ahhoz ugyan ragaszkodhatsz - mondta különös hangsúly és mosoly kíséretében a bátor.

Hugó nem értette a mosolyt, ezért meglepődött, de aztán megnyugodott: az apja csak a végrendeletre gondolhat. Ő az egyetlen örökös, ezért nehéz lesz őt kisémmizni.

- Jól van. Utazom. Azonnal indulok. De remélem, hogy előbb leszeded ezeket a csinos köteleket; kissé feltűnő volna, ha így ülnék vonatra.

- Jankó! Rakd a zsebébe ezeket az iratokat! Aztán nem bánom, ha nem tud elég gyorsan szaladni, ha jól kiporoljátok is a ruháját. Megduplázom, amit ígértem.

Hugó sejtette, hogy a két markos cseléd szó szerint veszi a hallottakat, ezért be sem várta, míg a sok köteléket mind leszedik róla, hanem szaladni kezdett. Azok nem sokáig gondolkoztak, hanem utánaeredtek, féltek, hogy elesnek a ráadástól, egészen a szomszéd faluig üldözték. Mivel az jobban tudott szaladni, és a félelem is segítette, nem érhatték utol. Egyenesen a vasútállomáshoz sietett, jegyet váltott, elutazott. Másnap Hamburgban már felszállt egy Dél-Amerikába induló hajóra. Több évig hírt sem hallottak róla.

A két cseléd fáradtan ért haza; azonnal jelentették a történeteket, nagyon bántotta őket, hogy nem érhatték utol, mert így elestek a prémiumról, de gazdájuk megvigasztalta őket:

- Ne bánkodjatok, így is megadom; megér ez annyit. Mondjátok meg a többi cselédnek is, ha ez a fickó valaha is ide visszamerészkedik, aki alaposan elveri, még ennél is többet kap

Az eset híre természetesen gyorsan elterjedt; nem titokban, hanem a népes cselédség előtt történt. Legtöbben - habár mindenki jól ismerte Hugót, - mégis az apát hibáztatták. Bármilyen is a gyereke, hogy bánhat vele így az apa? Az pedig igazán rejtély volt mindenki előtt, hogy ismerték a volt felesége múltját, tehát tudják, hogy annak vagyona nem volt, mégis olyan sokat adott neki anyai örökség címén. Csak több év eltelte után jöttek rá, hogy mennyire igaza volt akkor az apának.

+++IV+++

Mikor Cilike hazatért, az anyja ijedt képpel fogadta, mikor látta, hogy lánya csuromvizesen érkezett haza.

- Mi az Kicsikém? Felborult a csónakod?

Cili sokáig szólni se tudott a zokogástól. Anyja próbálta csitítgatni, de semmivel sem tudta lecsendesíteni. Kezdte leszedni róla a ruhát, hogy szárazat adhasson rá, nehogy meghűljön. Akkor észrevette, hogy az alsó ruhái véresek.

- Aranyoskám, hiszen te csupa vér vagy!

Cili lassan lecsillapodott. Látta anyja rémült arcát, lassan megeredt belőle a szó. Mindenről részletesen beszámolt. Aztán ijedten vette észre, hogy a beszédje alatt édesanyja arca mindjobban eltorzul, előbb vérvörös, aztán halálsápadt lett; végül kitört belőle a szó:

- Hiába. Az Isten nem ver bottal; minden bűnért bűnhődni kell, de miért a gyermekemet bünteti az én bűnömért?

Aztán hirtelen a melléhez kapott és összeesett. Cilike próbálta élesztetni, de nem sikerült. Rövidesen be kellett, látnia, hogy az édesanyja örökre itt hagyta.

Most már egyedül maradt, védtelenül.

Azt maga is különösnek tartotta, hogy már sírni se tud, de még csak gondolkozni sem. Késő délután volt már, amikor némileg felfogta a helyzetét. Hogy az reménytelen, azt látta biztosan, de azt is, hogy itt nem maradhat a törtétek után. Ami ma vele történt, az bármikor újra megtörténhet. Érezte, tudta, hogy a báró őt szereti, akárcsak a gyereke volna, de tehetetlen; megvédelmezni nem tudhatja.

Aztán eszébe jutott, hogy az anyja nővére egy bányász özvegye, Torockón él. Minden évben néhányszor írt nekik. Megkeresi a címét, és oda fog menni addig, míg valamilyen keresethez juthat. Nem kellett sokig keresni, megtalálta az utolsó levelét; amiben panaszkodott, hogy mennyire egyedül van. Mikor ezeket olvasgatta, a báró komornyikja kopogott be.

- A báró úr kérdezteti, hogy ma felkeresi-e? Nagyon szeretné, ha jönné.

Cilike rámutatott a még mindig a földön fekvő anyjára, s úgy mondta:

- Nézze... Nem mehetek, az édesanyám halott.

A komornyik egy ideig rémülten bámult, hiszen ő is tanúja volt a délelőtt lezajlott eseménynek, a kislány tragédiájának, amely miatt a báró világgá üldözte a fiát. A leggyorsabb tempóban futott vissza a kastélyba, hogy jelenthesse. Egy negyedóra sem telt el, már újra visszaérkezett, meghatott arccal egy levélkét nyújtott át. Cilike csodálkozva olvasta az előtte részben érthetetlen sorokat. Látta, hogy azt a báró sietve írta.

- Kislányom! Nagyon megdöbbenett a hír. Vigasztalhatatlan vagyok. Részben talán én is hibás vagyok a téged és anyádat ért tragédiában, később védekeztem. Esküszöm, hogy mindent jóvá fogok tenni, ami még jóvátehető. Mind a temetésről, mint minden másról én fogok gondoskodni. Tőled csak egyet kérek, hogy amikor teheted, keress fel engem, hogy bocsánatot kérhessek. Tihamér bácsi.

Háromszor is végigolvasta, mégse fogta fel annak értelmét. Azt eddig is tudta, hogy a báró kedveli őt, azt is, hogy róla gondoskodni kíván. Egy kissé fájts is, hogy a tehetetlen öreget itt kell hagynia, de nem változtatott az elhatározásán; el fog tűnni a vidékről. Eltűnik, de úgy, hogy még a hírét sem fogják hallani soha. Hiszen, ha itt maradna, mindig ki volna téve hasonló támadásoknak. A karosszékbe kényszerült idős ember nem tudhatja őt megvédelmezni. Ezért nem írt, hanem csak szóval üzent:

- Mondja meg a báró úrnak, hogy gondoskodását nagyon köszönöm. Talán a temetés után felkeresem.

A báró még jobban elkeseredett, mikor a komornyik visszatért a lányka üzenetével. Sajnos, ő a tehetetlen volta miatt nem mehet oda most hozzá, de majd a temetés után mindent el fog mondani a kedvencének. Valóban szépen gondoskodott mindenről. A temetés után várt még egy napig; érthetőnek tartotta, hogy a kislánynak a két csapás után időt kell engedni, hogy kisírhassa magát. Harmadnap már türelmetlenkedett; újra elküldte a komornyikot, aki ijedt képpel tért vissza; tudta, hogy az ura dühöngni fog, ha ezt a hírt meghallja.

A kislány mindjárt a temetés után elutazott. Azt, hogy hová, senkinek nem mondta meg. A szomszédasszonyánál ezt a levelet hagyta a báró úrhoz címezve.

Igaza volt, hogy az úr dühöngni fog. Fel akart ugrani, amikor ezt a hírt meghallotta, de tehetetlenül esett vissza a székébe. Kikapta a levelet a komornyik kezéből, és indulatosan mondta:

- Takarodj a szemem elől, te halálmadár!

A komornyik ijedten hátrált, el volt készülve arra, hogy az úr hozzávág valami keze-ügyébe eső dolgot. Rémuült arccal mesélte el társainak, hogy mi történt. Bent az úr ez alatt felnyitotta a levelet, és fájdalmas arccal olvasta a lányka utolsó üzenetét:

- Kedves Báró Úr! Kérem, ne haragudjon rám, de én nem merek többé a kastélyba menni. Gondolhatja, hogy miért. Az a ronda gazember erőszakot tett rajtam; örökre szerencsétlenné tett. A végén még azt is mondta, hogy egy barátja is ott rejtőzött, és fényképfelvételeket készített a gyalázatomról.

Ez ugy-e, érthetővé teszi a félelmemet. Hiába, Tihamér bácsi nem tudhat engem megvédelmezni... Hálás vagyok eddigi jótéteményeiért, az ajándékokért, amikkel elhalmozott. Azért is, mint most a temetésnél tapasztaltam, s azért, hogy havonta olyan szép nyugdíjat utalt ki részünkre. Elmegyek úgy, hogy még csak a hírem sem hallják, hiszen az egész cselédség tanúja volt megszegényítésemnek. Ne is kerestessen, úgysem találhat rám. Kezeit csókolja: Cilike.

Még a könnyei is kicsordultak, míg a levelet legalább háromszor is végigolvasta.

- Igazad van, Kislányom, tehetetlen vagyok, nem tudtalak, nem tudlak megvédelmezni...

Aztán megnyugodott. Azt tudta, hogy ő ennek a kislánynak igenis sokkal tartozik, nem lesz könnyű annak a letörlesztése. Keresni kezdte a módját, hogyan lehetne... Keresteti... Minden fővárosi lapban hirdetések fog tenni hosszú időn át; talán a kezébe jut valamelyik. Kerestetni fogja a rendőrséggel is. Aztán megbízott néhány híres magándetektívet a felkutatására. Valamelyik talán sikerre vezet. Úgy is tett.

Hónapok teltek el, semmi sem sikerült. A detektíveknek külön jutalmakat ígért, ha nyomra vezetik. Azok igazán szerették volna elnyerni a nagy összeget, de nem leltek a nyomára. Csak az a vigasztalása maradt a bárónak, hogy jól ismerte a kislányt, bizonyos volt abban, hogy az sohasem lesz öngyilkos.

+++V+++

Cilike pedig most, hogy Torockóra jusson a nagynénjéhez, a történetek nagyon megviselték, különösen lelkileg, de jórészt az evésről is megfélelkezett. Amint a kolozsvári állomáson kiszállt a vonatból kis csomagjával a kezében, úgy érezte, hogy szédül; meg akart kapaszkodni valamiben. Vele párhuzamosan egy öregúr haladt, annak a karját fogta meg; az haragosan nézett rá. Megrémült, mentegetőzni akart, de nem jött szó az ajkára; összeesett. Csak a szemeivel tudta kifejezni, hogy nem akart ő semmi rosszat.

Az öregúr meglepődött, megállt, lehajolt, felemelte a földről a jól öltözött, láthatólag a műveltebb osztályhoz tartozó ájult kislányt. Aztán a kísérőjéhez fordult, és nyersen kiáltott rá:

- Mit bámulsz, te hülye! Nem látod, hogy segítségre szorul. Rohanj a mentőkocsihoz, hozzátok a hordágyat, hogy gyorsan a klinikára vigyük. Hogy egy ilyen bamba-képűnek is orvosi oklevelet adnak a kezébe...

Az, akihez beszélt, a klinika segédorvosa volt, az öregúr pedig a híres sebészprofesszor, Réthy Miklós. Mindenki ismerte, és szerette is, de a legnevezetesebb volt arról, hogy mind a betegekkel szemben, mint a beosztottjaival mindig nyersen, sőt, néha gorombán beszélt, - bár tudták, hogy nem úgy érez. A betegekért mindent megtett, rendesen és sikeresen.

Most is megbánta, hogy haragos arcot vágott, mikor a kislány megfogta a karját; már tisztán látta, hogy az mégis érezte, hogy ájulás környékezi, ezért támaszt keresett; talán az ő haragos arca még siettetette is.

A segédorvos hamar visszaérkezett, a két ápoló is a hordággal, s gyengéden arra fektették a kislányt. Útközben hiába kísérleteztek, nem tudták eszméltre téríteni.

A klinikán azonnal a műtőasztalra fektették. A beosztott orvosok, ápolónők körülvették, de a tanár rájuk mordult:

- Mindegyik csak bámul, ahelyett, hogy segítene. Akinek nincs itt dolga, az takarodjék innen. Ez itt az én betegem...

Csak a főnővérrel maradt ott. Tetőtől-talpig megvizsgálta a kislányt, aki végre kinyitotta a szemét, újra megrémült, mert a haragos öregurat látta maga előtt fehér köpenyben. Fogalma sem volt arról, hogy került kórházba. Az kissé megnyugtatta, hogy most nem néz rá olyan haragosan, hanem szánalmat, szeretetet olvasott ki a szemeiből. Végre, megjött a hangja is.

- Bácsi, kérem, ne haragudjon rám; én igazán nem akartam semmi rosszat, csak éreztem, hogy összeesem.

- Tudom, kislányom, az történt, hogy rosszul lettél, és valóban összeestél. Hogy haragosan néztem rád, azt megérted, ha megismersz.

Most itt kórházban vagy, de egy pár napig itt is tartalak, mert az biztos, hogy napok óta nem is ettél, nem engedhetem, hogy éhen halj. Nem is kérdek, hogy miért, pedig azt is megállapítottam, hogy röviddel ezelőtt valami gazember merényletet követett el ellened. Szóval, az ájulás lelki okokra is visszavezethető. Ugy-e, igazam van?

- Igen, doktor bácsi... Ráadásul mikor anyám megtudta, hogy mi történt velem, összeesett és meghalt; egyedül maradtam...

- És mi a célod?

- Egyelőre a nagynénikémhez megyek Torockóra, aztán valami állást keresek, ami mellett elvégezhetem a hátralévő iskoláimat.

- Anyád sokáig volt beteg?

- Nem volt talán még soha sem élete folyamán beteg.

- Hát akkor?

- Mikor beszámoltam arról, hogy mit tett velem az a gazember, el-sápadt, valami olyat mondott, hogy még most sem értem, hogy mit akart mondani, aztán összeesve, holtan esett a földre.

A professzort érdekelni kezdte, azért tovább fűzte a beszédet.

- Arra emlékszel-e, el tudnád-e mondani, hogy mit mondott halála előtt?

- Hogyne, hiszen azóta is mindig ezen gondolkodom.

- Ismételd el nekem!

- „Hiába, az Isten nem ver bottal; minden bűnért bűnhődni kell... De miért az én bűneimért bünteti a gyermekemet?” Abban biztos vagyok, hogy az én édesanyám soha senkinek nem vétett, aki ismerte, az szerette is.

- És azt is elmondod, hogy veled mi történt, ami őt annyira megijesz-tette?

- Oh! - azt én nem merem... Én annyira szégyellem magam.

- Nos, ha te nem mondod, úgy megmondom én. Tudod, én orvos vagyok, azt is meglátom, amit előttem is titkolni akarnak... Annyi biztos, hogy néhány nappal ezelőtt valaki, valami nagy gazember megtámadt, és erőszakoskodott veled... Te, hogy ez ne ismétlődessen, elmenekültél onnan.

Cili könnyes szemekkel nézett a szelíden rátekintő idős bácsira, és csak a fejével intett igent...

- Az ilyen gazembert meg kell büntetni, bárki legyen is az; ha rám volna bízva a büntetés kiszabása, én felakasztanám, aki egy gyereket, egy fejletlen kislányt bántani merészel. Ezért el kell mondanod nekem mindent, részletesen.

- De én nem merem. Rettegek attól, hogy rám találhatnak, és visszavihetnek oda. Az biztos, hogy azonnal én is szörnyethalok, ha csak meg is látom azt a gazembert...

- Nekem bátran elmondhatod; az biztos, hogy én nem árulak el. Sőt, azt is megígérem, hogy mindenki ellen védeni foglak. Fáj, hogy az állomás az hitted, hogy haragszom rád... Nem tehetek róla, ilyen a természetem, pedig elhitheted, hogy szeretem az embertársaimat és az igazságot. Sokat tudok segíteni, ha a bajbajutottak szenvedve ide kerülnek. No, jó... Ne mondd meg a helyet, hallgasd el a szereplők nevét; úgy mondd el, mintha valakinek, másnak a történetét mesélnéd el nekem. Beszélj el az egész életed történetét, amire visszaemlékszel.

Cilinek szinte jólesett, hogy az idős bácsi úgy együttérez vele, ezért engedelmeskedett. Lassan belemelegedett, és kicsi korától kedve, mindenről beszámolt. Elmondta, hogy édesanyja egy arisztokrata asszonynak a társalkodónője, egyben komornája is volt. Mikor meghalt, - bár nem volt ott rá szükség - de ottmaradt, más feladatot látott el. Később nyugdíjazták. Gyönyörű helyen laktak, nem bántották gondok, boldogan éltek kettesben.

A tulajdonosnak volt egy fia, jóval idősebb, mint ő. Ettől már kiskorában is félt, mert az mindig üldözte, csúfolta, meg is verte. Jobb volt, mikor az már a városi iskolába került. Már, mint gyerek, nagyon rossz volt, még az apjával szemben is. Az nem is szerette, inkább sok pénzt adott neki, hogy ne legyen otthon. Az emberek sok gazemberségét emlegették. Az apja később mindkét lábára megbénult, ezért karosszékében kellett ülni. Ő olvasott fel neki délutánonként.

A fiú kihasználta apja tehetetlenségét, állandóan mérgesítette. Látszott, hogy kölcsönösen szinte gyűlölik egymást. A tehetetlen, béna ember a fiát kiskorától kezdve, mindig nagyon szerette, gondoskodott róla, értékes ajándékokkal halmozta el.

Ő is, - a kislány - nagyon szerette, nem csak szánalomból járt hozzá felolvasni. Csak az volt a baj, hogy a tehetetlensége miatt a fiú ellenében nem tudta megvédeni. Ha gondolta, hogy az hazajött, ő nem ment el felolvasni. Az apja mindig adott pénzt a fiának, mert tudta, hogy ha pénzt érez a zsebében, nem tud nyugton maradni, és elutazik.

Azt is észrevette, hogy a fia vele szemtelenkedni kezd, ígérte is, hogy védelmet nyújt, azonban ez, a tehetetlensége miatt nem sikerülhetett.

Így történt meg vele a baj. A szegény tehetetlen apa még az egyetlen vigasztalóját, aki felolvasott neki, őt is elveszítette, mert ő a történetek után nem mert ottmaradni.

- Köszönöm, kislány, hogy bizalommal voltál hozzám. Én is ígérem, hogy nem csak ellene, de mindenki ellenében meg foglak védelmezni, mint látod, én nem vagyok tehetetlen... Még csak azt mondd el, hogy mik a terveid a jövőre nézve.

- A nagynénémhez megyek, ott biztos, hogy keresnek, mert azt sem tudják, hogy az létezik. Aztán valami kereső pályát keresek.

- Egy jó megoldás lenne, hogy itt a klinikán tudnálak alkalmazni. El kellene végezned egy tanfolyamot, ápolónő leszel, közben vizsgázhatsz az iskoláidban is. Volna ehhez kedved?

- Óh, de jó lenne! Nagyon szépen köszönöm.

- Most utazzál a nagynénéddhez Torockóra. Még pihenésre szorulsz. Ott maradhatsz addig, amikor egy pár hónap múlva már jól érzed magad, és minden szag izgat. Nénéddnek el se mondd, hogy mi történt veled, mert talán rosszul is bána veled. Akkor jöjj vissza ide. Itt nyugodtan bevárhatod, ami következik. Azt az alakot, aki ezt tette veled, majd felkutattatom, hogy elvegye méltó büntetését.

- Csak attól félek, hogy itt rám találhatnak; itt a kórházban mindig sokan járnak...

- Pedig éppen a kórház az a hely, amelyik eszükbe se jut; itt nem fognak keresni. Azt is elárulhatom neked, hogy keresnek, sőt, nagyon keresnek. Tele vannak az újságok, a rendőrség, magándetektívek, szaglásznek minden elképzelhető helyen, hogy itt lehetsz, arra nem is gondolnak. Az öreg báró mindent elkövet, hogy a hibát jóvátehesse. Látod, nem mondtad, de én mégis tudom, hogy ki vagy. Abban igazad van, hogy tehetetlensége miatt nem tudhat megvédelmezni a fia ellen. Biztos, hogy az öreg szeret téged, azért te is gondolj mindig szeretettel rá. De helyes, ha egy ideig nem jelentkezel. Jöhet olyan idő, amikor én is azt mondom, hogy megteheted. Azért előbb mindig kérj tőlem tanácsot; elhiheted, hogy én a te érdekedet tartom majd szem előtt.

Még talán szerencse volt, hogy az állomáson olyan haragosan néztem rád; de remélem, azt már el is feledted. Most beültetek egy mentőkocsiba, az elvisz Torockó végéig; keresd fel a nagynénédet, de ha nagyon érzed a szagokat, azonnal jöjj ide vissza!

Az idős tanár alig tudta kiszabadítani a kezét a kislányéból, mert az ráborult, és csókokkal halmozta el. Kimondhatatlan hálát érzett; már ő is csodálkozott, hogy az állomáson annyira megijedt tőle. Azt még nem tudhatta, hogy itt a klinikán mindenki, még az orvostársai is kissé félték tőle, pedig mindannyian tudták, hogy valóságban aranyos szívű, jó ember, csak álarc a nyers és goromba beszéd.

+++VI+++

A kislány távozása után még sokáig egyedül maradt, gondolkodott. Az újságokból jól ismerte az esetet. Azok ugyan a kislány ellen elkövetett merényletről nem tudtak, mert azt nem közölték velük.

Inkább csak találgattak, leginkább annak okára voltak kíváncsiak, hogy a dúsgazdag nábob miért száműzte Dél-Amerikába a fiát. Az egyenesen érthetetlen volt mindenki előtt, hogy anyai-örökség címén negyedmilliót kapott, mikor jól tudták, hogy a volt feleségének, a rosszhírű táncosnőnek egy fityingje sem volt, mikor feleségül vette.

Neki már volt olyan élettársa, hogy sejtette a valódi okot. A báró csak a házasság után jöhetett rá arra, hogy nem szereti a feleségét, hiszen csak csinos, kívánatos testével ébresztett benne nemi vágyakat. Valószínű, hogy a felesége nem törődött a házassági hűséggel sem; ezt felismerve, a szerelem könnyen undorrá, utálattá válhat. Viszont ott volt egy szép társalkodónő; fiatalok voltak, és az vigasztalást tudott nyújtani. Így született a kislány. Hogy felesége halála után nem vette el a társalkodónőt, akit szeretett, arra bőséges magyarázat az arisztokrata-góg.

A fiú viselkedését az egész ország ismerte, ez magyarázza azt, hogy az apja nem szerette, de nevét védelmeznie kellett, ezért tetteit takargatnia kellett. A fiú talán nem is tudta, hogy ez a szép kislány neki féltestvére; így eshetett meg az, hogy azzal szemben gyalázatosan viselkedett. Ez talán érthetővé teszi, hogy az apa, még áldozatok árán is, elűzte, világgá kergette. Őt itt a kórházban, és az élet más terén szerzett tapasztalattal megtanították arra, hogy tisztán lásson; ezért bizonyos volt abban, hogy a fiú rövidesen nyakára hág annak a nagy vagyonnak, és újra kezdődik minden előlről; zsarolni fogja az apját. Jobb, ha ő hallgat, és a kislány rejtve marad. Ő majd figyelmeztetni tudja, mikor térhet vissza jótevőjéhez, vagyis az édesapjához.

Tökéletesen igazat adott a kislánynak, helyes volt az elhatározása, hogy onnan elmenekült, és hogy továbbra is rejtőzködni akar. Neki módjában áll, ehhez segítséget nyújtson; ide veszi ápolónőnek. Még az sem volna helyes, hogy a nagynénjénél maradjon; megesett lánynak tekinthetné mindenki, az idő majd igazságot szolgáltat neki. Ezalatt Cilit Torockóra vitte a mentőkoscsi; a városka végénél kiszállt, és felkereste a nagynénjét, aki őt szeretettel fogadta, örült, ezután nem kell egyedül élnie. Pár évvel ezelőtt meghalt a férje, nagyon elhagyatottnak érezte magát.

A szép idő azonnal megtetszett a kislánynak; az a gyönyörű völgszoros, melyen át oda lehet jutni, a helység mögött égre törő hegy, a Székelykő, s ennek lábánál a teraszos kertté varázsolt hegyoldal, a szokatlanul szép népviselet. A két nőnek alig volt dolga, naponta kirándulhattak. Gyorsan teltek a napok.

Egyszer a nagynéni valami nagyobb bevásárlás miatt Kolozsvárra küldte a hűgát.

Cili életében először járt nagyobb városban; bevásárlás előtt mindent szeretett volna nézni. A sok szép kirakat, a nagy épületek, s neki nagy folyónak tűnő Hidegszamos, a Mátyás király gyönyörű lovas szobra, az ősfákkal árnyékolt sétatér... Itt ugyan nem sokáig időzött, mert a kis tó régi emléket idézett fel benne. Nézte a sok járó-kelő embert, nem tudta elképzelni, hogy valamennyien miért sietnek annyira. Amint így nézelődött, egyszerre megpillant egy fiatal férfit, aki sebesen közeledett felé pontosan olyan ruhában, mint amilyent Hugó viselt akkor. Megrémült, menekülni próbált. Az enyhén emelkedő oldalon szaladva, már a Kikakker-kávéházzal szemben volt, ott át akart menni a másik oldalra. Nem vette észre, hogy örült iramban közeledik egy motoros. Az csak súrolta, mikor elsuhan melle, de ez is elég volt ahhoz, hogy elterüljön az aszfalton. Egy pillanat alatt sajnálkozó nagy tömeg vette körül. Egyiknek sem jutott eszébe, hogy mit kellene tenni ilyenkor. Akkor két fiatal fiú, valószínűleg egyetemisták, szétlökve a bámészkodókat, karjára kapta és gyors léptekkel bevitték a közelben lévő klinikára.

- Hát, ti mit kerestek itt? - mordult a műtöbe igyekvőkre a tanár.

- Professzor úr! Egy örült, megveszekedett motoros elütötte ezt a szép gyereket...

- Hiszen ez Cilike! Hozzátok utánam, tegyétek a műtőasztalra. Köszönöm, fiaim. Emberséges cselekedet volt... Most elmehettek.

Aztán a mosdóhoz lépett, hogy bemosakodjon, mikor a kislány megszólalt:

- Tanár bácsi! Azt hiszem, hogy nem történt komolyabb bajom; csak a fejem zúg egy kissé, és itt alul fáj egy kicsit...

- Beszélni tudsz, az jót jelent, de azért megvizsgálak. Ezek az örült motorosok még a város között is száguldoznak... Mondd el, hogy történt az eset.

- Bevásárolni jöttem a városba, gondoltam, hogy bejövök ide is a tanár bácsihoz. Egyszer csak látom, hogy az a gazember közeledik felém; szabadni kezdtem, s a motoros elütött.

- Semmi esetre sem lehetett az, mint akire te gondolsz. Hogy nézett ki?

- Nagy tarkakockás nadrág, és bordó zubbony volt rajta, olyan, mint akkor...

- Nagy csacsi vagy, én tudom, hogy akire te gondoltál, az nagyon messzire van. Téged csak a ruha vezetett tévútra; olyan ruhást itt a városban szárazat is láthatsz. Tudod, a fiatalság mindig kissé kótyagos, esztelen divatot talál ki; hosszú haj, körszakáll, bohóchoz hasonlítható ruházat, és még hasonló pillanatnyilag a kockás nadrág és a bordó zubbony a divat.

- Jaj, de én mégis nagyon megrémültem.

- Legközelebb ilyentől ne félj! - De most lássuk, hogy mégis nem ért-e valami komoly baj.

Vizsgálatát a fejénél kezdte.

- Itt van egy jó tojásnyi kidudorodás; vizes ruhát teszünk rá, pár nap múlva nyoma sem lesz. Itt van egy karcolás, erre elég ez a kis tapasz. De mondtad, hogy alul fáj egy kicsit, azt is megnézzük.

- De én szégyellem.

- Csacsi vagy, különben is múltkor láttalak tetőtől talpig, és egyébként egy öreg bácsi, aki még ráadásul orvos is... tehát most levesszük szépen a ruhát... Megnyugtatlak, hogy az arcodon lévő karcolásnak a helye sem fog meglátszani. Azt mondtad, hogy fáj egy kicsit; ne dühösd, ez nem kicsit, hiszen te csupa vér vagy. Szerencse, hogy két tanítványom azonnal idehozott. Mert biztos, hogy ez abortusz...

- Mi az, hogy abortusz...

- Ne kíváncsiskodj, de mégis megmondom, ez a te szerencséd, mert nem lesz kisbaba, s szerintem te újra lány leszel, de minden ember előtt is olyan tiszta és ártatlan leszel, mint voltál a merénylet előtt. Hogy ez megtörtént, annak nem te voltál az oka.

- Bevallom, hogy csakugyan nem kicsit fáj, csak nem mertem mondani.

- Most a kislányunkat szépen elhelyezem egy kis szobába, amelyik Azután a lakása lesz, mert nem engedlek vissza a nagynénihez; neki csak írunk, hogy nincs oka aggodalomra. Hamarosan, néhány nap, és elfelejtetd a történeteket, s akkor szolgálatba lépsz, mint ápoló nővér; azoknak pedig én parancsolok.

Úgy történt. A nagynéni már másnap felkereste, és belenyugodott az elhatározásba. Belátta, hogy így a legjobb, mert keresethez jut; ő úgy sem hagyhatna majd rá vagyont. Arra, hogy taníttassa, nem elég az ő szerény nyugdíja. Pár nap múlva csakugyan felkelhetett, és megkezdhetette ápolónői hivatását. A tanár belátta, hogy helyesen cselekedett. Úgy is nagyon kevesen jelentkeztek erre a pályára, így ő egy jó munkaerőt nyert. A lányka született tehetségnek bizonyult. Mindent az első szóra megértett, jól és gyorsan cselekedett, rövid idő alatt a tanár legjobb munkatársa lett.

A betegek azonnal megszerették, mindegyik azt szerette volna, hogy ő ápolja, különösen az öregek, mert a viruló fiatal lány az ifjúságukat juttatta eszükbe.

A munkáját pontosan teljesítette, de valóban jutott arra is ideje, hogy a vizsgára felkészüljön, melyeket sikeresen letette. Úgy számított, hogy továbbtanul, elvégzi az orvosi egyetemet is, gyermekgyógyász lett. A foglalkozását megszerette, és úgy érezte, hogy ezzel könnyíthet embertársai szenvedésén. Észre se vette, hogy közben már betöltötte a tizennyolcadik életévét is, a valóságban még fiatalabbnak látszott.

Egyszer aztán baleset történt a klinika közelében, ugyanott, ahol őt akkor elütötte az őrült motoros. Egy másik megszállott ugyancsak nagy sebességgel száguldozva belerohant egy beforduló másik autóba, azt derékon kapva, nekinyomta a szomszédos ház falának. Neki nem történt komolyabb baja, de a másik alaposan el volt látva: keze, lába eltört, arca is csupa seb.

Beszállították a klinikára, ott aztán megkezdtek az összefoltozását. Kezét, lábát gipszbe rakták, a fejére is olyan csinos kis turbánt szerkesztettek, hogy csak a szeme, szája látszott ki belőle. A tanár tudta, hogy az nyugtalan beteg lesz, ami nem is csodálható, ezért elhatározta, hogy az ápolását Cilire bízta, tudta, hogy az ilyenekkel ő tud legjobban bánni.

Cili nem volt otthon, éppen az utolsó vizsgáját tette le. Amikor hazaérkezett, a tanár rögtön elmondta, hogy mi történt, és őt tartja a legalkalmasabbnak, hogy ápolja az új beteget. Az első napok nehezek lesznek, de később már javul valamennyit. Egy heverőt tétetett a különszobába, kezdetben ott kell éjszaka is tartózkodni, amikor szükséges és ott ő kényelmesen alhat.

A motoros alaposan összetörte magát, biztos, hogy hat hétig a kórház vendége lesz, és úgy látja, hogy a végén semmi nyom nem marad a bal-
esetnek. Cilinek is jobb lesz, mert az utóbbi időben a kórházi munkája és a
sok tanulás kifárasztotta, nem árt, ha kipihenheti magát. Ezért más munkát
hat hétig nem is bízott rá.

+++VII+++

Cili nagyon igyekezett, hogy eleget tehesen a tanár utasításának, nem-
sokára a beteg szobája előtt állt. Belülről mérges kifakadások, sőt káromko-
dás hallatszott. Ezt meg kell akadályozni. Elhatározta, hogy a szokott mód-
szerét, a tréfát hívja segítségül.

Nagyon el tudta képzelni a beteg idegállapotát. Belépett. Komoly,
erélyes hangon szólt rá a nyugtalankodó, kiabáló betegre:

- Csend legyen! Maradjon nyugodtan! Nincs otthon, hogy ott azt tegye,
amit akar... Itt kórházban van, más betegre is tekintettel kell lenni. Külön-
ben is, saját magának árt a legjobban, ha idegeskedik, magának most nyu-
galomra van szüksége.

A beteg ámulva tekintett rá, és elhallgatott. Egy fiatal nőt látott maga
előtt, aki még szinte gyerek, és milyen erélyesen tud fellépni. Mikor az
elhallgatott, megszólalt:

- Ki vagy te, hogy velem így rendelkezel?

- Először is, ha valaki engem tegez, én visszategezem! Vedd tudomásul
fiacskám, hogy legalább hat héten át én vagyok a te gondviselő anyácskád,
akinek te engedelmességgel tartozol...

- Még csak ki sem káromkodhatom magam, hogy az örült kakadu
megveszekedett ámokfutó nekem hajt, és nyomorékká tesz?

- Nem, a káromkodást nem engedélyezem, különben is, egy művelt
ember nő jelenlétében fékezni tudja az indulatait...

- Jó, kezdem érteni, szóval te nő vagy, én azt hittem, hogy csak gyerek.

- Majd megtudod, ha az engedetlenkedő gyerekek kiporolom az északi
oldalát...

- No, nézd ezt a kis csirkét. Egy öregembernek akar parancsolni...

- Úgy be vagy pólyázva, hogy láthatom, hogy őszülsz vagy kopa-
szodsz-e? De, ha elárulod, hogy hány éves vagy?

- Tegnap óta pontosan harminckettő. Ez, amit rajtam látsz, bizonyosan
a születésnap ajándék.

- Oh, milyen öreg... Fiacskám! Ebben a korban egy embernek uralkodni
is tudni kell magán.

- Megpróbálom. Helyesnek tartanám, ha te is elárulnád az életkorodat.

- Még azt se tudod, hogy nem illendő egy nő éveit száma felől kérdezősködni? Gondolhatod, hogy az ügyis letagadja legalább a felét...

- Jó, én a felével is beérem...

- Még azt se árulom el. Azonban ha némileg értesz az algebrahoz, adhatok fel egy pár feladatot.

- A tanáraink ugyan sohasem voltak megelégedve a tudásommal, de azért megpróbálom.

- Jó, tehát: ha az első dupláját megszorozod önmagával, közel juthatsz az igazsághoz.

- Ez nekem nehéz. Nem adhatnál könnyebb feladatot?

- Megtehetem. Az elsőt szorozd önmagával és a másodikkal...

- Hiszen ez még nehezebb!

- Látom, hogy a tanáraidnak teljesen igaza volt, lassan vált az eszed. Figyelj jól, még egy feladatot kapsz. A százat oszd el a másodikkal, add össze a kettőnk életkorát, ugyanazt az eredményt kapod...

- Nagy kár, hogy az iskolában nem te voltál a tanárom, hiszen nem is olyan nehéz az algebra, mindhárom esetben azt akartad nekem bebeszélni, hogy te már tizennyolc éves vagy. Látod, én legfeljebb a felének sem gondoltalak.

- Nono! - ezt még bőknak is sokallom.

- Kell ilyeneket mondanom, mert határozottan tetszel nekem. Már csak azt kell eldöntenünk, hogy viszont én is tetszem-e Neked?

- Ami azt illeti, a szemed ellen nincs semmi kifogásom; más egyebet nem nagyon láthatok belőled. Egyébként nem is nagyon fontos, férfinél nem fontos a szépség, elég, ha egy fokkal többet mutat az ördögnél.

- Szóval, nem sokat adsz a szépségemre? - és nem tetszem neked?

- Az biztos, hogy ilyen szépen bebugyolált betegem még nem akadt. Most pedig, mint jó anya, tisztába teszem a fiúcskát, s fürösztés, mosdatás egy nap sem maradhat el.

- Arra én is kíváncsi vagyok, hogy fiúcskádat hogy teszed be a fürdőkádba!

- Valóban, ezek miatt a koloncok miatt nehéz, de segítünk rajta. Figyeld csak! Itt a lavór, szivacs, szappan, rongyocska. Felhajtjuk a fehéremücskét, és szépen lecsutakoljuk, így, ni!

- De én nem engedhetem...

- Nem is kérek engedélyt, hanem a makrancos fiúcskának ráverek a popsijára, ha nem engedelmeskedik. Így, ni! Ezt bizony meg kell szoknod, mert hat hétig kénytelen vagy így tisztálkodni. Talán kellemetlennek találod, hogy én így simogatlak...

- Te fruska, vigyázz, mert én félek attól, hogy hat héten túl is simogatnod kell, mosdatnod, fürösztened, és ráverni ugyanígy a popsimra, mert én akkor is rakoncátlan leszek!

- Hát, abba nekem is lesz egy kis beleszólásom. De különben is, az lehetetlen, mert akkor kirakunk innen; kell a hely a következőnek. Azt te is jól tudod, hogy gyakran akad olyan örült motoros, akkor annak az áldozatát kell fürösztennem... Most már hagyjuk a tréfát; anyuka elrendeli, hogy ezt pirulát vedd be, tudod, ez altató; kissé keserű, de amíg lenyeled, gondoldj valami édesre...

- Már gondoltam is, - sejtethed, hogy mi az?

- Semmit sem sejték; de azt tudom, hogy neked most aludnod kell, ilyenkor az a legjobb.

Egyébként is tudhatod, hogy a gyerek akkor jó, amikor alszik. Itt ez a heverő, én is lefekszem. Ma vizsgáztam, érett nő lettem, fáradt vagyok, a popsidra verek újra, ha nem engedelmeskedsz. Vedd tudomásul, hogy én a valóságban boszorkány vagyok; én is tudok, ha akarok úgy viselkedni, mint te, mikor én bejöttem. Hunyd be a szemed, és aludj!

- Itt alszol? Akkor igazán megígérem, hogy jó leszek, szót fogadok.

Engedelmesen bevette az altatót. Cili tudta, hogy betegének nagy fájdalmai lehettek, és lehetnek most is; ezért is beszélt ilyen tréfásan vele, hogy elterelje a gondolatait; ez nagyon jól sikerült neki.

Tudta azt is, hogy erős seblázra lehet számítani. De már megszokta az elmúlt idők alatt, hogyan kell cselekedni ilyenkor, mert biztos, hogy a következő napokon is seblázra lehet számítani. Már megszokta az elmúlt idők alatt, hogyan kell a nyűgösködő betegekkel bánni. Az a fő, hogy felismerje a gyengéit, és annak megfelelő magatartást tanúsítson ő is. Itt az első látásra látta, hogy olyan emberrel van dolga, aki parancsoláshoz szokott, s elvárja, hogy mások engedelmeskedjenek. Ezt mutatja az, hogy fölényesen nézett rá, és azonnal letegezte. Neki csak meg kellett előznie a parancsolgatásban.

Ez természetesen meglepte, és akaratlanul engedelmeskedett neki. Már látta, hogy továbbra sem lesz sok vagy nehéz dolga neki. Ő szívesen eltréfál vele. Hogy ki lehet, azon nem is gondolkozott; szegény-e, vagy gazdag, szép-e, vagy csúnya? Mindez nem érdekelte. Annyit tudott, hogy beteg, aki az ő gondozására szorul. Az, hogy megnyugtassa, feltétlenül szükséges volt, örült, hogy ilyen jól sikerült. Azt megállapította, hogy betege a valóságban szimpatikus ember lehet.

Lassan ő is elálmosodott, végigdült a heverőn. Remélte, hogy nyugodtan alhat, habár itt a kórházban nem mindig sikerül, mert sok az olyan beteg, aki nyugösködik. Ez jobbnak ígérkezik. Csak jó késő reggel ébredt, akkor is csak azért, mert a betege jóízűen felkacagott.

- Amint láttam, nem haltál meg, sőt, nem is akarsz. Nem árulnád el, hogy mi az oka a nagy vidámságodnak?

- Hogyne nevetnék. Azt álmodtam, hogy kisgyerek vagyok, szokás szerint rosszkodtam, és anyukám, azaz te, alaposan rávertél a fenekemre.

- Hm, ez gyanús, a betegem félrebeszél... Tegnap még úgy szólított, hogy Kicsikém, ma meg már, hogy Anyukám... Még ha én mondanám, mint anyuka, hogy Kicsikém...

- Biztos, hogy eltűrném... De semmi sem lehetetlen: jöhet olyan idő, hogy én joggal mondhatom: Anyukám...

- Egyelőre hagyjuk. Most újra le kell mosogatnom a fiúcskát, tegnap csak félig tudtam. Pedig a haszontalan mindig olyan olajos dolgokkal babrál. Csak nem hagyom ilyen piszkosnak a fiúcskát. Szépen leszedjük ezt a piszkos fehérneműt is...

- Csak nem akarsz egészen levetkeztetni?

- Hogy képzeled egyébként, csak úgy tudok rád tisztát adni. Sajnos, a fürdőkádba nem tudlak beemelni, de nem is lehetne a koloncok miatt. De, ha szégyenkezik a kisfiú, inkább behunom a szemem. Nem is nagyon látszik, hogy szoktál fürödni, majd lesz rá gondom, hogy azt máskor ne hanyagold el. Sajnos, a lábad-kezéd majd csak akkor moshatom meg, mikor lefaragják a gipszet; elképzelheted, hogy akkor lesz, mit lemossak.

Nos, mint látom, ugy-e, nem haltál bele, hogy egyszer valaki tisztességesen megmosdatott. Most pedig szépen eszik a fiúcska, anyuka majd megeteti. Majd hímzek, és a nyakadba akasztok egy nyálazót is; ez lesz rajta a felírás, hogy a „mama kedvence”.

Csakugyan etetni kezdte, az szófogadóan nyelte, amit a szájába rakott, sőt, úgy tetszett, hogy az etetés nincs ellenére. Ebben a pillanatban lépett be a tanár az orvosok kíséretében; a szokott reggeli vizitet végezve. Pár pillanattig mosolyogva nézte a jelenetet, aztán megkérdezte:

- Nos, Cílike, hogy van a betegünk? Jól viseli magát?

- Igaz, eleinte rakoncátlankodott, ő akart parancsolni, nem akarta belátni, hogy itt egyedül csak én rendelkezem. Úgy látszik, hogy megszokta valahol a parancsolgatást... Csak akkor tért észre, mikor a rakoncátlan kisfiúnak alaposan rávertem a popsijára. Azóta engedelmes, jó gyerek.

A tanár és kísérete elkezdett hangosan kacagni. Cili bámulva tekintett rájuk.

- Ezt, kicsikém, valóban eltaláltad. Mert ez a fiúcska valóban parancsolgatáshoz szokott, szerintem több ezer embernek parancsol. De azért valóban neked van igazad; itt valóban te vagy az úr, neked engedelmeskedni tartozik. Ha máskor is rakoncátlankodni próbál, verj csak rá a popsijára...

Nagy nevetéssel távoztak a szobából, Cili ijedten rebegte:

- De hát akkor ki ő?

+++VIII+++

Az orvosok távozása után Cili ijedten nézett a betegére, annak a szeméből ravasz mosolyt olvasott ki. Aztán csendes hangon megszólalt:

- Mondja! Ki maga? Ugy-e, megbántottam?

- Dehogyan bántottál. Én úgy tudom, hogy mi már megegyeztünk abban, hogy tegezni fogjuk egymást. Én nem tudok köpönyegforgató lenni. A tegezés tehát végleges. Most pedig ide fogsz ülni az ágyam szélére Kicsikém...

- Tegnap mondtam már, hogy nem vagyok a maga Kicsikéje!

- Már megint magázol... Jó, azt elismerhetem, hogy még nem vagy a kicsikém, de én erősen hiszem, és remélem, hogy majd az leszel. Mit tagadjam? Nekem tegnap nagyon megtetszettél; az a rossz szokásom, van, hogy ami nekem megtetszik, azt akármi módon, de megszerzem magamnak...

- Nos, abba még nekem is lesz beleszólásom.

- Természetesen. De itt rendelkezésünkre áll teljesen hat hét, addig ki vagyok szolgáltatva neked, sőt, úgy kell cselekednem, mint ahogy te akarsz. Megpróbáltam kiharcolni azt, hogy te akard azt, amit én szeretnék. Alaposan meg tudunk vitatni mindent. Én igyekezni fogok meggyőzni tégedet. Annyira már el is jutottunk, hogy én látlak, és megtetszettél nekem.

Azt nem mondom, hogy máris szerelmes vagyok, de hogy a hat hét alatt az leszek, azt biztosan tudom. Én olyannak látlak, akit szeretni kell. Te is láttad már a szememet, sőt, ki is jelentetted, hogy az ellen nincs semmi kifogásod. Testemet is alaposan végigtapogattad, nem hallottam, hogy valami kifogást emlegettél volna. Marad tehát az arcom... De azt mondtad, hogy a férfiaknál nem is olyan fontos, hogy szép legyen. Annyit elárulhatok, hogy valamivel szebb az is, mint az ördögé; én legalább is úgy látom, mikor borotválkozom.

Ülj ide, a közelembé! Mesélni szeretnék neked. Be akarok mutatkozni. Neked akkor is igazad volt, nem káromkodással, hanem bemutatkozással kellett volna kezdenem.

- Én úgy szégyellem magam.

- Arra igazán nincsen okod. De most figyelj! Kezdem a mesét. A nevem Bartha László. Életkorom már ismered; harminckét éves vagyok, az még nem számítható öregnek. A Háromszék megyei Nagyborosnyón születtem, gyermekéveimet Brassóban töltöttem el. Szüleim egyszerű székely emberek. Középiskolámat Csíksomlyón végeztem a barátok gimnáziumában, egyetemi tanulmányaimat pedig a fővárosban. Aztán a sors úgy hozta, és egy részvénytársaság úgy akarta, hogy - fiatal létemre - egy nagyvállalat vezetője legyek. Igaza volt a tanár úrnak, hogy én sok embernek, körülbelül háromezernek parancsolok, és viselem gondjaikat. Egy másik nagyüzem munkáját is én ellenőrzöm.

Ezért beláthatod, hogy van elegendő dolgom, és nem értem rá, hogy szerelmes legyek. Bizony, arra és a házasságra nem is gondoltam. Te vagy életemben ez első nő, aki nekem megtetszett. Gyerek vagy, nem is hiszem, hogy már tizennyolc volnál, de a korkülönbség még nem olyan nagy. Aztán abban is bízhatok, hogy lesz nekem egy olyan valakim, aki megetet, ha szükséges, megmosdat, ha az üzemben összeolajozom magam.

Azt már bebizonyítottad, hogy ezeket remekül érted. Azt is láttam, hogy együtt érzel velem, sajnáltál, hogy baleset ért, így megesik a szíved, ha látod árvaságomat, azt, hogy nagyon egyedül vagyok. Most te következel.

Cili ámulattal hallgatta a komoly férfi szavait. Azonnal megállapíthatta, hogy őszinte beszédet hallgatott. Azt sem tagadta, hogy neki is első percben megtetszett a betege, azért is ment bele a pajtáskodásba.

Vele még férfi így nem beszélt, de még nem ismert sokat, legfeljebb munkatársait, s az orvosokat. Itt, a kórházban nem szoktak szerelemről beszélni. Az elmúlt nap története határozottan tetszett neki, az biztos, hogy ezzel a férfivel máskor is, talán egy életen át is, el tudna tréfálni. Szerelmet, vagy más hasonlót ő nem érzett, de nem is érezhetett. Nagyon elpirult, mikor neki szerelemről kezdett beszélni; az illet minden nő szereti hallani, ha ő nem is érez semmit. Az is tetszett, hogy az nem lángoló szerelmet emlegetett, sem azt, hogy érte még a csillagokat is lehozná az égről, csak annyit, hogy tetszik neki, és valószínűnek tartja, hogy ebből szerelem lesz. Ki tudja? Talán még az is lehet? Elkezdte tehát ő is a beszámolóját.

- Úgy érzem, őszinte voltál, az leszek én is. Az igaz, hogy az én történetem nagyon rövid. Anyám a legszebb, legaranyosabb asszony volt a világon; ő soha, senkinek nem ártott, tudomásom szerint hibát, bűnt nem követett el.

Apámat sohasem ismertem; ezt úgy szokták mondani, hogy törvénytelen gyerek vagyok. Anyám megmagyarázta, hogy apámat bántja a legjobban az, hogy ez meg nem valósítható.

Én nem kutattam, hogy miért. Gyermekkorom egy tündérálom volt. Egy gyönyörű vidéken nőttem fel; sohasem feledhetem el azt a szép parkot, a kéklő havasokat.

Népiskoláimat otthon, magánúton végeztem, középiskolából is magánvizsgákkal haladtam, mikor bekövetkezett az a borzalom, és anyám hirtelen meghalt, s nekem menekülnöm kellett. Ha a tanár bácsi nincs, talán nem is élnék. Ott, az édesanyámon kívül csak egy mindkét lábára béna, tehetetlen embert szerettem; naponta felolvastam neki.

Itt egyedül a tanár bácsit ismerem és szeretem. Már körülbelül négy éve itt élek, segítek embertársaimnak elviselhetővé tenni a szenvedést. Munkámat szeretem, a múltat lehetőleg feledem, itt megnyugodtam, aránylag boldogan érzem magam. Most te szorultál arra, hogy újra emberré tehesünk, én segédkezem ebben. Hogy aztán mit hoz a jövőm, azt nem tudhatom.

- Azt nem mondhatod el, hogy miért kellett onnan elmenekülnöd? Még gyermek voltál csak, a te hibádból nem lehetett...

- Most még nem akarom, nem tehetem, de egyszer talán... Nem említettem sem a hely nevét, ahol éltem, nem neveztem meg a szereplőket sem. Nincs kizárva, hogy te is hallottál arról, mert elég nagy port vert fel, de rajtam, a béna öregúron és a tanár bácsin kívül senki sem tudhatja a valóságot.

- Nagyon köszönöm, hogy te is bizalommal voltál hozzám; én teljesen rajta leszek, hogy az a talán be is következzenek mielőbb.

+++IX+++

Pár nap múlva a fejről levették a kötést. Cili látta, hogy egy rendkívül csinos fiatalember az ő trépartnere. Az első napon felvett hangnem mindvégig megmaradt köztük, és az érdekes, hogy egész idő alatt a szerelem szót még csak ki sem ejtették, pedig már a második héten mindketten érezték, hogy mindörökre együvé tartoznak. Mindig együtt voltak, a tanár nem adott semmi más feladatot Cilinek. Beszélgettek, nem unták meg egymás társaságát.

A tanár már kezdetben látta, hogy valami komoly dolog van készülöben, nem akarta tehát azt akadályozni; az a kedves kislány érdemes arra, hogy boldog lehessen. Boldogok is voltak minden nagy mondás és csók nélkül is. Mindketten érezték, hogy a másik nagyon szereti, azt is, hogy milyen édes volna, ha összeborulva megcsókolhatnák egymást, de mindketten egymástól várták a kezdeményezést.

A férfi ugyan néha ugyan tréfásan emlegette, hogy ő rosszkodni fog, mert a rossz gyereket az anyukája elveri, s aztán megszánja, s puszival engeszteli ki, és lefekvéskor is kijár a kicsinek egy búcsúcsók, hogy hamarabb el tudjon aludni. De mindig az lett a vége, hogy Cili kijelentette:

- Nem mondom, de még az is megeshet majd...

Csodálkoztak, hogy milyen gyorsan telnek a napok, észre sem vették, hogy letelt a hat hét. Egyszer csak a fiú a saját lábán jött vissza a szobába, nagy mosolygás közben mondta:

- Kicsikém! Eljött a nagy szemle ideje; most felmérheted, hogy jó munkát végeztetek-e? A gipszet lefaragták.

Cili örömmel állapította meg, hogy a legkisebb nyoma sem maradt a balesetnek. Már-már közel voltak ahhoz, hogy egymás karjába jussanak, mikor a tanár lépett be a szobába.

- Igazgató Úr! Örömmel közlöm, hogy megszűnt a rabsága, nem kell tovább szenvednie. Megállapítottam, hogy semmi nyoma nem maradt a balesetének. Akkor azonnal is elhagyhatja a klinikát.

- Én azt nem állíthatom, hogy semmi nyoma nem maradt...

- Nem értem... Valami baj van, valamit érez? Szóljon, ha tudunk, azon is segítünk.

- Éppen az; valamit érzek, de nem tudom, hogy azon a tanár úr tudna-e segíteni?

- Úgy érzem, hogy valamennyire értek a mesterségemhez, - mondta kissé sértődötten.

- Ne haragudjon, tanár úr, de van itt valaki, aki jobban ért az ilyen sebek gyógyításához, én azt magammal akarom vinni, mint a háziorvosomat...

A professzor elmosolyodott, már mindent értett, nevetve mondta:

- Természetes, hogy a beteg azt az orvost választja, akiben a legjobban megbízik. Szólt már neki, hogy vállalja-e a háziorvosi feladatot?

- Nem szóltam még, nem is kérdeztem, de gondolom, hogy követni fog, s először a tanár úrral akartam beszélni. Aztán, ha nem lesz kifogásom ellene, akkor viszem...

- És ő megy? Megkérdezte tőle?

- Eddig még nem, Cilikével még nem beszélünk szerelemről, mert ő a kiszemelt háziorvosom...

- Hihetetlen, hogy még nem is beszéltek erről.

- Miért? Mindketten tudjuk, hogy egymás nélkül nem tudnánk élni...

- Csak nem azt állítod, hogy még meg sem csókoltatok egymást?

- Pedig az úgy igaz... félttem egy kissé, ő még szerintem csak gyerek, még ha tizennyolc évesnek is hirdeti magát, nem akartam megriasztani, de az biztos, hogy nagyon szerettem volna sokszor összecsókolni.

- És te, Cili? Mit szólsz ezekhez?

- Mondani nem merem, de itt a Tanár bácsi előtt megcsókolom... Nem tudom, elég lesz-e neki feleletnek?

Azzal odaszaladt Lacihoz, hozzásimult, és olyan pusztit adott neki, amely mindent kifejezett...

- Velem akarjátok elhitetni, hogy ez az első? - hiszen ez teljesen tökéletesre sikerült!

Cili kipirult arccal fogadkozott:

- De igen, ez az eső, akár meg is esküszöm... és, az is igaz, hogy sokszor alig bírtam megállni, hogy össze ne csókoljam ezt a rakoncátlankodó gyereket. Képzeld el a Tanár bácsi! Szándékosan rosszalkodott, hogy elverjem, és aztán kibékítsem...

- Bizony, igaz, nagyon sokat mulasztottunk...

- Nem is örülsz annak, hogy mindaz ezután behozhatjuk?

- Látja, Tanár bácsi, hogy milyen egyformán gondolkodunk?

- Nos, Laci, engedd meg, hogy ezután már én is így szólítsalak. Eddig is tudtam, hogy Cilike gyerek, de szerintem te még nálánál is nagyobb gyerek vagy. Úgy is mondhatom barátságosan, hogy számár... hogy tudtad megállni hat hétig, hogy vele vagy, és még csak össze se csókolta...

- Az biz' elég nehéz volt. Nem mondhatnám, hogy túlzóan vallásos lennék, de mégis tartottam magam a biblia mondásához, hogy tűrőké és szenvedőké a mennyeknek országa; íme, elértem azt!

Cili örömkönnyekeket hullatva borult a tanár nyakába, megköszönte mindazt, amit neki köszönhet; aztán kipirulva rebegette:

- Még csak egyre kérem: legyen a násznagyunk!

- Erre jogot is formálok, hiszen én képviselem az apját és minden rokonságát. Mikor gondoljátok megtartani az esküvőt?

- Holnapután! - ha csak lehetséges lesz, ha megszerezhetem a diszpenzációt... Hat hét óta otthon minden felborulhatott, én pedig nála nélkül nem megyek...

- Rendben van, neked csak azt mondom, hogy ez a fruska megérdemli azt, hogy szeresd, én tudom a legjobban, hogy mennyire rászolgált; de jól vigyázz, nehogy ebben a szép szemeiben miattad könnyet lássak csillogni, mert akkor velem gyűlik meg a bajod. Te pedig, Kislányom, megérdemled a boldogságot. Én agglegény maradtam, de csak azért, mert nem találtam egy ilyet, te vagy. Azt is bevallom, hogy én nem bírtam volna ki hat hétig...

Hét nap múlva megtartották az esküvőt. A fiatal pár hazautazott. Csoválatos napok következtek; boldogok voltak. Laci még a kötelességét is elhanyagolta, ami eddig sohasem fordult elő. Az volt a szerencséje, hogy a helyettese mind a hat hét alatt, mind aztán száz-százalékig helytállt. Semmi hibát nem talált, ezért nyugodtan engedélyezett magának hosszabb szabadságot, mint a háború alatt nevezték, lábadozás cím alatt.

Kettesben bejárták az egész környéket, először azt a csodálatos völgy-szorost, ahol a Maros tört magának utat a havasok között, Maroshévíztől Dédáig. Aztán sorra vették: Borszék, Gyilkostó, Békás-szoros, Oltárkő és a Pokoltornáca.

- Látod, Kicsikém! Mi még a pokolban is boldogok vagyunk. Ez itt annak a tornáca.

- Veled még oda is szívesen elmegyek. Gyönyörű hely volt az én szülőföldem is, de ez itt még annál is szebb...

- Még mindig nem mesélted el, hogy miért kellett azt elhagynod?

- Ne kérdezd, édesem, fáj még arra gondolni is. Az a fontos, hogy az régen elmúlt, és most minden olyan jó. Mindig attól félek, hogy majd összeráncolod a homlokod, mint mikor haragszol valakire, és én csak azt szeretem, ha mosolyogsz.

- Csacsi vagy, milyen hibát követhetett el egy gyerek, azt nem tagadhatod, hogy akkor az voltál, hiszen jórészt még most is az vagy. Nos, jó, majd egy másik alkalommal...

Négy hónap telt el így, de nekik nem csak a hetek voltak mézesek, hanem a hónapok is. Az üzennél rendszeren ment minden, nem hiányzott a vezető, csak néha jelent meg a hivatalában. Egyedül a tarok-partnereknek hiányzott a negyedik; három azt nem tudja játszani.

Azt a régi játékot csak nagyon kevesen ismerik. De megértették a távolmaradását, csak úgy évődésből tréfáltak, ha véletlenül találkoztak, mosolyogva emlegettek gyeplőt, papucsot.

Amikor a tarokkpartnereket említette Cilikének, ő rögtön javasolta, hogy néha menjen el. Ő itthon is meglesz, addig még a lámpát sem oltja el, várni fogja, hazaér. Egy este rászánta magát, elindult a kaszinóba, hogy végre végigjátsszon egy néhány partit. Szép, holdvilágos este volt. Leültek játszani. Cilike otthon leült a kályha közelében, egy izgalmas krimet keresett elő, és olvasni kezdett.

Még magának sem vallotta be, de félt; már csak azért is, mert délután, amikor a szövetkezetben járt bevásárolni, messziről egy olyan alakot látott, akinek a járása hasonlított Dombrády Hugóéra. Arról ugyan már ő is tudta, hogy az öreg báró Dél-Amerikába száműzte, de mégis rettegett még a gondolatától is, hogy vele újra találkozzon. Már bánta, hogy Lacinak nem mondott el mindent. Bizonyos, hogy megértette volna. A biztonság kedvéért mégis felkelt, bezárta az ajtót, sőt, még két nehéz széket is odatolt, azzal elbarikádózva. Aztán olvasgatott.

Egyszer csak valami mozgást hallott a háta mögött. Felugrott, és rémülten bámult a rávigyorgó alakra.

- Meglepődtél, drágám? Nem vártál? Látod, én milyen hűséges vagyok, Hazajöttem, rád találtam, újra boldogok leszünk...

Cili félájultan esett vissza a székre.

Laci nem bírta sokáig, egy óra múlva felkelt az asztaltól. Azzal menteg-
etözött, hogy megfájdult a feje. Ha kimegy a szabad levegőre, keveset sétál,
majd csak elmúlik. Máskor is elő szokott fordulni, mindig ezzel segít
magán.

Társai megértően mosolyogtak.

Amint kilépett az ajtón, egy alakot látott az ivóból távozni. A járásáról
azonnal ráismert; ez Dombrády Hugó báró. Nagy gazembernek ismerte;
annak csalás, lopás, hamiskártyázás, minden mindegy volt. A fronton az ő
zászlóaljában szolgált, rendkívül sok baj volt vele. Mindig bánta, hogy
kétszer is kihúzta a csávából, megmentette az életét.

Hogy került az most ide? Mit kereshet itt? Az újságokból úgy tudta,
hogy Dél-Amerikába van. Biztosan a sok pénzt elpazarolta, amit az apja
adott azért, hogy eltávolítsa a közeléből. Azt is tudta, hogy régen ez a hely
is az ő birtokuk volt, de már régen megvásárolta azt a részvénytársaság.
Valaha éppen ebben a házban laktak, ahol most ők. Eladáskor két helyisé-
get fenntartott magának a báró, melyekben az országos hírű nagy könyvtára
volt elhelyezve, de a múlt évben azt is elszállíttatta.

Az üzem jelenleg anyagraktárul használja.

Eszébe jutott, hogy onnan be lehet jutni az ő hálószobájukba; egy-egy
földig érő nagy festmény van mindkét oldalon, amelyek a valóságban ajtó
gyanánt szolgáltak. A bárók valamelyik őse ezt abból a célból készítethette,
hogy a hálószobájából gyanút nem keltve, keresse fel éjjelenként a komor-
nát. Most Cilike ott van egyedül. Gyors léptekkel indult a nyomába, mert
az arrafelé haladt. Már majdnem beérte, amikor az odaért a raktár ajtajához.

Látta, hogy kulcsot vesz elő, kinyitja, és eltűnik az ajtó mögött. Még látta, hogy a szobájukban kialudt a villany, pedig Cili ígérte, hogy addig, amíg hazajön, égve hagyja a világítást.

Sietve lépett be ő is; nem volt a földszinti helyiségben; tovább a csigalépcsőn az emeletre, az is üres. Akkor ért a képajtóhoz, mikor az ő hálószobájában elhangzott az első mondat. Megtorpant, tudta, hogy egy helyen be is lehet lesni. Odalépett, benézett. A holdvilág besütött az ablakon, így az alakok is láthatók voltak. Kicsit várt. A következőket hallotta:

- Ne vágj olyan meglepett képet, drágám! Tudom, hogy nem feledtél el; talán vártál is... Látod, én hűséges maradtam: mutatja az is, hogy itt vagyok. Még mindig szeretlek, kívánlak. Meg fogod látni, hogy újra boldogok leszünk.

A vékony ajtón minden szó áthallatszott, Laci jól megértette. Maga sem értette, hogy miért, de várt. Látta, hogy Cili felállt, és az éjjeli szekrény felé tart; ott a fiókban volt állandóan az ő töltött pisztolya, valószínű, hogy ahhoz akar hozzájutni. Meghallotta azt is, hogy valamit mond, de nem értette. Aztán újra a férfi beszélt:

- Ugyan, jól tudom, hogy férjhez mentél... Nem sokat jelent... Tudom, hogy nem feledtél. Meglásd, milyen boldogok leszünk, minden héten felkereslek. Láttam, kártyázik, máskor is küldjed el! Emlékszel? Akkor a barátom fényképeket készített rólunk... Itt van! Nézd! Megőriztem... Talán ez volt az oka, hogy visszatértem... Minden rendes házasságban kell az a bizonyos harmadik...

Ezt a képecskét bizonyára férjecsőd is szeretné látni. Tudom, csak a forma kedvéért makrancoskodok.

Ha jön, s itt talál; az sem baj, egy hónapon belül dúsgazdag leszek. Ha elkerget, odamenekülsz a karjaimba. Egy szórakoztatóra ott igazán szükség lesz. Úgy, fekédj le engedelmesen, én is megyek...

Laci türelmesen várt, azt remélte, hogy előkapja, és mielőtt elsüthetné, beugrik; a többit majd ő intézi. Aztán látta, hogy végigfekszik az ágyon. A férfi diadalmasan kiáltott fel:

- Tudtam, hogy nem feledhetted el az édes percekét! Most is engedelmeskedsz.

Azzal gyorsan az ágyhoz ugrott, és ráfeküdt. Laci nem várt tovább, beugrott.

- Álljatok fel!

Hugó rémülten ugrott fel, és az asztal mögött keresett védelmi állást. Laci észre sem vette, hogy Cili meg sem mozdul, minden figyelme a férfire terelődött. Az ijedten rebegete:

- Százados úr! Rendelkezésedre állok. Ahogy kívánod, kard vagy pisztoly?

- Gazemberekkel nem szoktam párbajozni; azoknak legfeljebb bunkó kijár. Ülj oda az asztalhoz, és írd, amit mondok!

- És ha nem teszem?

- Akkor leütlek, mint egy veszett kutyát. Nem éred meg a holnapi napot. Téged nem illet meg egy tisztas kardvágás, vagy pisztolygolyó. Sőt, aki egy ilyen szemetet kiirt, még a keze is szennyes lenne attól.

- Úriemberek között...

- Micsoda? Te, és úriember? Meg se merj mukkanni többé, hanem ülj le, és írd, amit diktálok!

- Én, Dombrády Hugó báró kijelentem, hogy útszéli gazember vagyok. Kötelezem magam, hogy áldozatomat, Balogh Lászlóné, Rétfalvy Cecíliát, a válóperének befejezése után tizenöt nappal feleségül veszem. Ha nem teszem, jogában áll volt férjének, hogy engem saját medvéim barlangjába zárjon be, mert nem vagyok méltó, hogy velem bepiszkolja a kezét.

- Írd oda a mai dátumot, és írd alá! - Most, pedig mars ki!

Cili, aki megelőzőleg közel az eszméletvesztéshez, roskadt le az ágyra, reszketve állt a háta mögött, amíg diktált. Elborzadt, ahogy meglátta. Csak akkor mert megszólalni, mikor Hugó eltávozott.

- De jó, hogy jöttél. Már-már...

- Hallgass! Semmire sem vagyok kíváncsi. Mindent láttam, és hallottam is. Hiába, az a gazember egy hónap múlva mérhetetlen gazdag lesz; a kincs, a tündöklési vágy mindig vonzotta az asszonyokat... Engem most látsz utoljára...

Cili már is látta, mikor távozott, mert most valóban elájult. Laci a földszinten felköltötte a cselédet.

- Menj az asszonyodhoz, azt hiszem, hogy elájult! - Aztán rohant az irodájába. A cseléd felkelt, és sietett az emeletre, hogy segítsen az asszonynak.

Meglepődött, mikor az ajtót zárva találta. A gazdája bizonyára meglepedkezett, és rázárta az ajtót. Zörgetni kezdett az ajtón, remélve, hogy asszonya azóta magához tért. Semmi nem hallatszott belülről. Gondolkozott, hogy mitévő legyen most. Tanácstalan volt.

Múltak a percek, végre elhatározta, hogy a gazdája után siet; az bizonyára az irodájába ment.

Laci a jelenet után valóban az irodába sietett. Ott megírt két rövid levelet, és azonnal távozott. Mikor a cseléd az irodába ért, már nem volt ott. A villany ugyan égett, különben üres volt az iroda. Mikor belépett, első, amit meglátott, egy levél volt az asszonyához címezve. Ezt magához vette. Aztán sietett tovább a kaszinóba, talán ura visszament a kártyázókhoz; este vacsoránál hallotta, hogy oda készült. Ott sem volt, nem tért vissza a társasághoz. Nem volt más, mit tegyen? Hazament.

Ez alatt Cili magához tért. A szobában égett a villany. Az ajtóra pillantott, az most is zárva volt, sőt, ott látta székekből alkotott barikádöt is.

Megnézte az ablakokat is, azok is zárva voltak. Boldogan sóhajtott fel, hiszen csak álmodhatott, itt nem juthatott be senki. Leül, elhatározta, hogy ha Laci hazatér, azonnal elmond neki mindent; rémes volna, ha az álom valóságban is bekövetkezne, attól a gazembertől minden kitelik. Arra riadt fel, hogy kopognak az ajtón. A cseléd érkezett vissza.

- Várj, azonnal nyitom! Itthon volt-e a férjem este óta?

- Igen. Ő ébresztett fel azzal, hogy siessék ide, mert valószínű, hogy asszonyom elájult. Neki vissza kell sietni az irodába. Feljöttem, kopogtam, de nem tudtam bejutni; valószínűleg eszméletlen volt...

- Dehogy. Az este altatót vettem be, bizonyára mélyen aludtam, így nem hallhattam, hogy valaki kopog...

- Aztán utána szaladtam az irodába, már nem volt ott. Ezt a levelet láttam az asztalon asszonyomhoz címezve, elhoztam...

- Add ide. Biztosan valahova sürgősen el kellett neki utaznia, arról értesít. Elmehetsz, lefekhetsz, reggelig már nem lesz semmire szükségem.

Ekkor már tudta, hogy nem álmodott, hanem az a valóság volt. Újra az ájulás környékezte, de erőt vett magán.

Azt, hogy a két férfi hogyan jutott be a szobájába, még mindig nem értette. Aztán a földön észrevett egy tarka nyakravaló sálat, s arra emlékezett, hogy ezt látta annak a gazembernek a nyakán. Leült gondolkozni, aztán félve felbontotta a levelet. Ahogy olvasta, mindig jobban elsápadt.

- Cilikém! Utoljára írom így, mert más módon nem tudok búcsút mondani Neked. Fájna. Ott voltam, mindent hallottam, sőt, láttam is, a hold besütött az ablakon. A te szavaidat nem értettem ugyan, de azét a hitványét annál jobban. Hogy egyetérttéél vele, az bizonyítja, hogy lefeküdtél neki. Megértem, hogy miért? Az asszonyok mindig szerették a csillogást, a vagyont, és az a szemét, egy hónap múlva, mérhetetlenül gazdag lesz. Nem akarok utadba állni, mert azt akarom, hogy te boldog legyél.

Beadom a válópert, ha a bíróság kimondja az ítéletet, köteleztem, hogy tizenöt nap alatt feleségül vegyen. Megteszi, mert ezen a világon csak egyedül tölem fél. Azt nem akarom, hogy valamelyikünk hibájából bontsák fel a házasságunkat, neked csak annyit kell mondanod ott, hogy az ok: „engesztelhetetlen gyűlölet.” Légy boldog! ... Laci.

Elkábult, még csak gondolkozni sem tudott; egy dolog volt csak világos előtte, hogy mindennek vége. Emlékezett a jelenetre, ő szerette volna megmagyarázni a történeteket, de azt ő nem engedte. Most látta csak, hogy milyen hiba volt, hogy a multat nem mesélte el neki. Egész biztos, hogy megértette volna, hiszen ő arról nem tehetett. Érthető, hogy most nem hisz, nem hihet neki, hiszen a fényképpel is bizonyítani tud. Azt írja, hogy látta azt, hogy lefeküdt neki; nem lefeküdt, leszédült, ájulás környékezte. Ez az utóbbi időben gyakori, különösen azóta, hogy a kicsi megmozdult. Az is nagy hiba, hogy még ezt sem mondta el neki. Pedig tudta, hogy férje fiúcskát vár... Azt a szót pedig a bíróság előtt ő sohasem tudja kimondani.

Tehát mitévő lehet? Annál ő is büszkébb, mint hogy megalázkodjon; még a látszat ellenére is bízni kellett volna benne; alamizsnáért pedig nem tud könyörögni, de nem is akar. Talán a jövő bebizonyítja, hogy ő ártatlan.

Csak egy lehet a megoldás; neki azonnal el kell innen menni. Elmenni úgy, hogy sohase találkozzanak többé, úgy, hogy ha keresi, akkor se találjon rá. Hiszen, ha rátalálnának, a bíróság elé kényszerítik, ha nem mondja ki azt az átkos szót, a válást az ő hibájából mondja ki a bíróság. Úgy esküdött, hogy a férjét sohasem hagyja el, mindig szeretni is fogja. Ő a gyermeke apjától nem fog soha elválni.

Már hajnalodott, amikor rátalált a megoldásra. A klinikára nem mehet, habár biztos volt abban, hogy a professzor szívesen fogadná. A nagynénjét Laci még sohasem látta, de annyit tud, hogy Torockón lakik, tehát ott is keresheti; oda sem mehet.

Végre, eszébe jutott, hogy nénikéje örökölt egy házat, a hagyatéki tárgyaláson ő jelent meg helyette, ezért a háznak a kulcsa még most is nála van. Az a ház itt van a szomszédban, talán ötven méterre sincs ide. Mindenütt kereshetik, de ilyen közel eszükbe sem jut.

Ez a gondolat végre egészen megnyugtatta. Már az a kis boldogság lesz neki, hogy ő minden nap láthatja azt, akit szeret, ő pedig soha. Érezte, hogy tőle távol egyenesen végzetes volna ránézve. Úgy döntött, hogy azonnal, még reggel előtt átköltözik oda. Gyorsan írt néhány sort a nővérenek:

- Nagy csapás ért, majd megmagyarázom. Az örökségedbe ma beköltözöm. Adj el ott mindent, költözz te is ide. Ketten itt megleszünk. Tartsd titokban! Csókol: Cili.

Aztán újra leült, és azon gondolkozott, hogy írjon-e a férjének, feltárja-e előtte a valóságot? Levele azt mutatja, hogy is szereti a történetek után is, de ha meg is bocsátaná, lelkében mégis mindig élne a gyanú. Aztán ő nem vétett, minek akkor a megbocsátás? Egy szóval se menti magát!

Már a kisbaba kedvéért is a közelében marad, az lesz neki az igazi vigasztalója; és az is, hogy ő minden nap látja innen az ablakából, később majd az apa is legalább látja az ő kicsikéjét. Neki lesz könnyebb elviselni a helyzetét. Megvolt a döntése. Csak annyit írt nagy betűkkel, az asztalon heverő papírra:

- Azt a szót, hogy „engesztelhetetlen gyűlölet” én soha kimondani nem tudom!

A papírt jól látható helyre tette. A legszükségesebb dolgait bedobta egy táskába, csak azokat, amelyek a klinikán is az ő tulajdonában voltak, aztán átsétált a szomszéd házba. Ezzel megtörtént a költözködés.

+++XII+++

Miután Laci megírta a levelet, eltávozott, így a cseléd már nem található az irodában. Emberrel nem akart találkozni, azért mindjárt a ház mögött, a fenyvesbe fordult. Lassú léptekkel haladt a hegycsúcs felé. Nemsokára kiért a fák közül; a csúcson nem volt erdő, fűvel benőtt terület volt. Leheveredett a gyepre, és végiggondolta az esetet. A haragja már teljesen elpárolgott; már maga is csodálkozott azon, hogy lehetett ő olyan balga. Hitelt adott a látszatnak. Most már látta, hogy az teljes lehetetlen. Pontrólpontra indokolta.

Első az, hogy Cili, mikor Kárpátaljáról elmenekült, még tizenöt éves sem volt; szóval csak egy gyerek.

Ha valóban szeretője lett volna annak a gazembernek, nem menekült volna el onnan. Inkább az lehet a valóság, hogy éppen annak üldözése ellen futott el.

Aztán az ő szavait nem értette. Az a valószínű, hogy az ijedtségtől beszélni sem tudott, mikor meglátta a titkos ajtón belépő gazembert.

Az utóbbi időben megfigyelte, hogy Cilit gyakran kerülgeti az ájulás; tehát az lehet, hogy nem lefeküdt, hanem leszédült, mikor az a disznó rárontott.

Annak az üldözése lehetett az, amit eddig még nem mondott el neki. Érezte azt is, hogy az a nő őt nagyon szerette, és szereti most is, ugyanúgy, mint ő. Olyan szerelmet eljátszani, mint ami közöttük van, a leghíresebb színésznő sem tudná eljátszani olyan élethűen.

Akármire gondolt, minden azt mutatta, hogy nagyon helytelenül járt el; ez az eljárás Cilit nagyon bánthatja, sőt, sértheti a feltételezése is. Minden azt jelzi, hogy óriási szamárságot követett el, olyat, amelyet nagyon nehezen tud majd jóvátenni.

A nap éppen akkor bújtt ki a közeli égre törő hegycsúcs mögül. Felállt, és hosszasan nézett el a messze keletre, Moldva felé, mintha attól remélhetne valami jó tanácsot. Aztán megindult gyors léptekkel, le a hegyoldalon. Megpróbálja jóvátenni, amit tett. Mindjárt, ahogy a kapun belépett, a cselédlánnyal találkozott. Megkérdezte:

- Mít csinál asszonyod?

- Korán reggel láttam, hogy valahová elment. Még nem tért vissza. Este, amikor az úr szólt, nem tudtam bemenni hozzá, belülről be volt zárva az ajtó. Kerestem az irodában, majd a kaszinóban, de ott sem találtam. Amikor visszaértem, már felkelt.

Azt mondta, hogy az este altatót vett be, azért nem hallhatta a zörgésemet, de már lefekhetek. Az irodában találtam egy neki címzett levelet, azt hazahoztam neki...

- Mikor reggel elment, nem mondott semmit?

- Nem.

Laci gyors léptekkel sietett fel az emeletre. Sejtette, hogy baj van. Első pillanatra észrevette az asztalon lévő írást:

- Én azt a szót, hogy „engesztelhetetlen gyűlölet,” kimondani sohasem tudom.

Most már látta, hogy Cili őt örökre itt hagyta. Ez a rövid mondat is azt bizonyítja, hogy egyedül csak őt szerette, s szereti még a gyanúsítás után is; de ilyen gyanú árnyékában nem tud élni, nem alázhatja meg magát, nem akar szerelméért könyörögni, hogy ártatlan létére ő kérjen bocsánatot, inkább elmegy, de elválni nem fog soha.

Neki kell valamit tenni, - de mit? Hová mehetett? Fogalma sem volt arról... a klinikára gondolt először, mert szerette az öreg tanárt, és az is őt.

Autóba ült, és gyorsan haladt Kolozsvár felé. A portás jól ismerte őt, így már attól megtudta, hogy a felesége nem jött oda. A professzorhoz nem mert felmenni, mert emlékezett arra, amit ő mondott. Tovább ment Torockóra, de nem ismerte a nagynénit; mégis rátalált a házra. Ott a szomszéd közölte vele, hogy már egy hónap óta nincsenek otthon, de azt biztosan tudja, hogy senki sem kereste, mert azt ő meglátta volna.

Vissza, Kolozsvárra száguldott. Nem akart a rendőrséghez fordulni, ezért egy ott élő, híres magándetektívet bízott meg a felkutatásával. Nem tehetett mást, hazament...

Teltek napok, a hetek, majd a hónapok, de Cilikéről semmi hírt nem hallott. Ismét maga fogott hozzá a nyomozáshoz, de nem ért el sikert. Ismét elment Kolozsvárra, aztán Torockóra. A szomszéd azt mondta, hogy a nagynéni mindenét eladta, valahol örökölt, és átköltözött oda. A címét nem mondta meg. Azt látta, hogy mindig egyedül volt, még látogatót sem látott nála. Rászánta magát, visszament a klinikára, és beszámolt a professzornak, aki rettenetes dühbe jött.

- Itt nem járt, pedig az lett volna a legokosabb, amit tehetett volna; itt még ellened is megvédtem volna, még csak a közelébe sem engednék... Azt a kis ártatlant így meggyanúsítani... Én ismerem a történetét, de te arra sem vagy méltó, hogy azt elmondjam. Takarodj a szemem elől!

Úgy is lehet mondani, hogy kikergette, kidobta. Nagy bánan tért haza. Azt már korábban is észrevette, hogy valaki beköltözött a szomszédos, sokáig elhagyott házba, de nem érdekelte, hogy ki a szomszédja. Azt akaratlanul is látnia kellett, hogy a kertben minden nap őszes, idős asszony szorgoskodik. Látogatót sohasem látott, az idős nő is csak akkor hagyja el a házat, ha bevásárolni meg.

Úgy öt hónap múlva észrevette, hogy az idős körorvos, orvosi táskával a kezében járt a szomszédban, bizonyára beteg az öregasszony. Azonban hamar meggyógyult, - gondolta - mikor a kertben látta dolgozni.

Aztán néhány nap múlva onnan gyereksírás szűrődött át hozzá. Még ilyen idős nőnek is születhet gyereke? - gondolta magában.

Azt viszont egyszer sem vette észre, hogy amíg ő az irodában dolgozik, egy fiatal, feketeruhás, lefátyolozott nő hosszú sétákat tesz, gyerekkocsit tolván maga előtt. Néha messziről is látta a fenyves között vezető sétányon, de nem volt feltűnő, mert akkor a nőknél divat volt a fátyolviselés.

Az sem tűnt fel neki, hogy a szomszédos ház ablakából mindig egy aggódó szempár kíséri figyelemmel lépteit.

Két év múlt el. Akkor vette észre, hogy a szomszédos kertben egy apró emberkét lát ide-oda totyogni, szaladgálni. Mokány kis fickónak látszott; mindig csacsog, nevetgél, kérdez, huncutkodik; az idős nő alig tud felelni a kérdéseire. Az is elég gyakran megesett, hogy az idős nőnek néha be kellett mennie a házba, valószínűleg azért, hogy a főzést végezze, s a kis fickó továbbra is a kertben hancúrozott. Mikor őt meglátta a szomszéd kertben, rendesen a rácsos kerítéshez szaladt, s odaszóritva arccskáját, nézegette őt. Egyszer aztán nem állta meg, hogy meg ne kérdezze:

- Tetszem neked, Öcskös?

- Nem, - jött a határozott felelet.
Ez nagyon meglepte Lacit, ezért tovább kérdezősködött.
- Megmondanád azt is, hogy miért nem tetszem?
- Mert mindig olyan szomorú vagy, mint az én anyucim...
- Anyuci szomorú szokott lenni?
- Csak akkor, amikor én nem vagyok ott. Az én kedvemért nevet. És az olyan jó...

- Szeretnéd, ha én is nevetnék?
- Te nem tudsz. Mindig lesütöd a fejed...
- És ha megtanulok nevetni, akkor elfogadsz-e jó barátoknak, pajtásnak?
- Nem tudsz te nevetni...
- Akkor sem vállalsz, ha csokoládét hozok?
- Akkor biztosan, mert azt nagyon szeretem. Anyuci is szokott adni.
- Várj minden nap, hozok neked.
- Ha be nem csapsz...

Másnap reggel, ahogy az irodájába akart indulni, látta, hogy a kis barátja már várja a kerítésnél. Bizony, ő megfeledkezett az ígéretéről, ezért gyorsan visszatért csokoládéért, szerencsére volt otthon. Nem szeretett volna szégyenben maradni.

A kisfiú első szava az volt:

- Hoztál?
- Természetesen, egy férfi mindig betartja a szavát...
- Te férfi vagy?
- Amint látod: én egy nagy férfi, te egy kis férfi...
- Eddig ezt nem tudtam...
- Még be sem mutatkoztunk egymásnak... hogy hívnak?
- Laci... és a tied?
- Az is Laci... a másik nevedet is tudod?
- Olyan sok van: Kicsikém, Aranyoskám, Drágaságom, Édesem...
- Ezek után én is úgy szólítottalak, hogy: Lacikám... Kicsikém...
- Jó, beleegyezem... De csak addig, míg csokit hozol, mert nagyon szeretem. Csak az a baj, hogy nem ehetem meg.
- Miért nem eheted?
- Tudod, megígértem anyucinak, hogy evés előtt nem eszem édességet.
- Meg szoktad tartani az ígéretedet?
- Igen, pedig az olyan nehéz. Ha elfelejtem, olyan szomorú arca van anyucikámnak...
- Miért szomorú olyankor?

- Azt mondja mindig, hogy ilyenek a férfiak, sohasem tartják meg, amit ígérek...

- Látod, azt elismerem, hogy igaza van. Egyszer én sem tartottam meg, amit örökre megbántam, azért olyan szomorú az arcom. Egy férfi valóban legyen ura a szavainak... Te légy mindig jó, és engedelmes.

- Az vagyok. De mikor olyan finom az a csoki...

- Meg vagy-e elégedve velem?

- Nem egészen, még mindig nem nevelsz.

- Megígérem, mint férfi, hogy a te kedvedért meg fogok tanulni nevetni.

Holnap is várni fogsz?

- Az biztos.

- Jó, megegyeztünk. Jövök. Adnál-e nekem egy puszit?

- Adnék, de itt a kerítés...

- És ha megtanítlak röpülni?

- Nincs szárnyam!

- Emeld fel így a kezeidet!

A kisfiú engedelmesen a magasba emelte karjait. Laci átnyúlt, megfogta, és valóban átröpítette a kerítésen... a kis Laci ujjongott örömeiben.

- Ez jó.

- Most visszaröpítlek. Holnap megint jövök. Várj!

A kisfiú sokáig nézett a távozó után, egészen addig, míg eltűnt az irodája ajtaja mögött. Aztán boldogan szaladt be a szobába.

+++XIV+++

Cili éppen akkor pillantott ki, amikor Laci a kis Lacit röpülni tanította és összecsókolta. Nagyon dobant a szíve: talán felismerte a gyerekét? Olyan jó volt ezt nézni, látni... Elővette férje fényképét, és csókolgatni kezdte, s közben szeméből könny potyogott.

A kisfiú éppen akkor robbant be a szobába nagy örömujjongással. Amint meglátta, hogy anyja könnyezik, nagyon elkeseredett, odaszaladt, hozzásimult.

- Anyucikám! Te sírsz... Ki bántott?

- Senki, aranyoskám, senki... Csak örömeiben csordult ki a könnyem...

Látod? - már nevetek!

- Nekem ő is megígérte, hogy a kedvemért megtanul nevetni.

- Ki az az ő?

- Nem tudod? Hát az én nagy barátom, Laci bácsi!

- Azt eddig nem tudtam, hogy neked ilyen nagy barátod van.

- Pedig van. Már csokoládét is adott. Nem ettem meg, eldugtam. Mondtam neki, hogy neked megígértem, hogy ebéd előtt nem eszem édességet. Azt mondta, hogy az a helyes, egy igazi férfi mindig megtartja a szavát. Ő csak egyszer nem tartotta meg, és ezért nem tud nevetni.

Most már mindig betartja. Megígérte tegnap, hogy hoz csokit. Látod, megtartotta, hozott. Holnap is hozni fog. Én is megígértem, hogy várom, ha holnap is tanít röplüni...

- Röplüni is tanított?

- Tudod, megkapta a kezem, máris átröpltem a kerítésen...

- Ha megígérted, valóban holnap is ott kell várnod. Most jutalmul megengedem, hogy a csokoládéból étel előtt is megehetsz egyet...

- Jaj, de jó. Rohanok.

Csakugyan, sietett a rejtekhelyéhez, Cili most csakugyan sírni kezdett örömeiben: az apa és fia megtalálták egymást, ha előre csak, mint barátok is. Látszik, hogy megszerették egymást. A természet különös csodája ez. Először gondolt arra, hogy egyszer talán ők is ugyanígy egymásra találhatnak. Azt, hogy az arca mindig szomorú, eddig azzal magyarázta, hogy azért olyan, mert benne csalódott. Arról, hogy az már az első nap óta keresi, keresteti, semmit sem tudott. Nem tudhatta, hogy már reggel jóvá akarta tenni azt a nagy hibát, melyet ellene elkövetett, hogy az csak hirtelen indulata miatt eshetett meg, hogy csak a csalóka látszat miatt követte el. Azt azonnal meg is bánt, de jóvátenni az ő eltűnése miatt nem tudhatta.

Most bekövetkezett a csoda. Meglátta, rögtön meg is szerette a gyermekét. Azt ugyan még csak nem is sejtette, hogy az valóságosan is az övé. Mindig az volt a vágya, hogy neki egy olyan fiúcskája legyen.

Ebben ő hibás, hamarabb be kellett volna azt is vallania, hogy állapotos, hogy trónörökös jelentkezik. Ő már biztosan tudta, mert már megmozdult, viszont Laci nem tudhatta.

Nagy öröm volt neki azt is tudni, hogy az apa ezután is találkozni akar a kis barátjával. Ő majd gondoskodik arról, hogy találkozzanak.

Ő innen az ablakból fogja figyelni őket; már ez is boldogság lesz neki. Már azt is remélte, hogy a kis Laci visszavezeti őt a nagy Laci karjaiba.

A kerti jelenet után minden nap megismétlődött. A kis Lacit még akkor sem lehetett visszatartani, ha az idő nem a legjobb volt. Röplüni már tökéletesen tudott. Aztán még arra sem volt szükség. A nagy Laci ügyesen kiemelt egy lécet a kerítésből; megtanította a kis barátját, hogy kell kivenni, és helyretenni, aztán a résen át lehet jutni. Most már rendesen nem is az ő kertjükben, hanem odaát várta a nagy pajtását.

Sokszor ravaszul elbújta a díszbokrok között, s hagyta, hogy a kisfiú megkeresse; nagy öröm volt, mikor rátalált. Az időt még nem ismerte, ezért megesett, hogy sokkal hamarabb érkezett. Ilyenkor nem várt soká, hanem a házba is bemerészkedett. Megtörtént, hogy az apja csak akkor vette észre, mikor a fiú odabújta az ágyba melléje. A csokoládén kívül mindenféle játékkal megajándékozta, amivel aztán otthon dicsekedett.

Cili mindezt látta; természetesnek tartotta, örült, hogy a fia megszereti az apját. Kibékülésüknek már nem látta semmi akadályát, biztos volt benne, hogy az bekövetkezik. A kisfiú azt is eldicsekedte, hogy Laci bácsi is mindig látja az anyucikáját; ott van a képe az asztalon, falon. Sőt, egy egész nagy is van; az a legszebb, mert azon nevet. Biztos, hogy Laci azt a gyilkostói fényképét festette meg nagy alakban. Úgy érezte, hogy következik az egymásra találás, a kibékülés, pedig arra még jó ideig kellett várnia.

+++XV+++

Dombrádi Hugó báró az apjával történt összeveszése után előbb azonnal elutazott Dél-Amerikába. Azért sietett, hogy minél előbb kézhez kaphassa a negyedmilliós összeget. Az ottani nagyvárosokban aztán bemutatta, hogy él egy magyar nábob. Pajtás, barát természetesen ott is bőven akad, akik segítenek mielőbb nyakára hágni a pénznek. Ahonnan mindig csak elvesznek, ott mindig kevesebb marad, végül aztán elfogy. Még maga Hugó is elcsodálkozott, hogy az még csak egy évig sem tartott.

A látszatot még egy ideig fenn tudta tartani kölcsönökkel, de a források hamar bedugultak. Aztán próbált segíteni magán más módon is. Mindig sokpénzű emberekkel kártyázott addig is, amíg az övé tartott, csak az volt a különbség, hogy addig mindig veszített, most pedig feltűnően kezdett nyerni. Feltűnt ez a partnereknek is, figyelmesebbek lettek, rajtacsípték, hogy csal, hogy hamiskártyás. Egy kissé forróvérűek a dél-amerikaiak; ugyan nem jelentették fel, de alaposan elpáholták. Más kereseti forrás után kellett nézni. Apjától biztos, hogy még zsarolhatna, de annyi pénze sem volt, hogy megválthatta volna a hajójegyt.

Rájött, hogy az a legokosabb, ha ott keres, ahol több van; betört egy nagy bankba. Sikeres volt a fáradozása, kezdődhetett újra a víg élet. A gyanúnak még csak az árnyéka sem eshetett a dúsgazdagnak hitt orosz hercegre. Ugyanis rendszerint úgy, vagy más hasonló neven szerepelt. Aztán megint csak kiürült a kassza. Más városban, más banknál megint sikeres volt a próbálkozás. De hiába, a fényűző élet sok kiadással jár. Éppen Montevideóban szórakozott, mikor észrevette, hogy hiánycikk lett nála a pénz.

Nem baj, volt gyakorlata, újra próbálkozott. Arra nem gondolt, hogy az európaiaktól megtanulják odaát is azt, hogy vészjelzőket szerelnek fel a páncélszekrényekre; így esett meg, hogy rajtacsípték a francia márkít; ugyanis a szállodában így ismerték. Nem voltak rangjára tekintettel, tíz évi kényszermunkára ítélték.

A munkától akkor is irtózott, ha az nem kényszer; így összebeszélte néhány társával, és megszöktek. Csak az volt a hiba, hogy menekülés közben leütötték az egyik őrt. Szökevény társával egy ideig apróbb lopásokból éltek. Egyiktől hálából, hogy őket a rablás fortélyjaival megismertette, két kis üveges mérget kapott. Egyszer egy plakátot pillantott meg, melyen az ő képe is látható volt. A szövegből megértette, hogy a rendőrgyilkosok fejére jókora díjat tűztek ki. Ő jól tudta, hogy nem ő, hanem a társa volt a gyilkos, de még ezt bizonyítani is lehetne, úgyszintén jelentős módon emelkedni fog a büntetése.

Ezt nem várta meg, hanem felszökött egy Európába induló teherhajóra, s ott az áru között elrejtőzött. Azonban a hajó rakománya nem élelmiszer volt, így nem bírta sokáig az éhezést, ezért engedte, hogy felfedezzék a potyautast. Ekkor már az óceán közepén jártak. A kapitány éktelen haragra gyulladt; először a vízbe akarta dobni, de tarthatott attól, hogy ez kitudódik, ezért a kazánokhoz vitte, ott negyvenfokos hőségben kellett szemet lapátolni az óriás gépbe. Először Hamburgban kötöttek ki. A kapitány tudta, hogy a hivatalos eljárás hosszadalmas, ezért úgy oldotta meg a kérdést, hogy egyszerűen kidobatta a partra.

Feltétlenül haza kell jutnia, ott zsarolhatja az apját, esetleg segíthet rajta, hogy hamarabb az örökséghez juthasson; erre a célra alkalmasnak látta a zsebében lévő két üvegecske tartalmát. Pénze nem volt. Már a múltból rossz tapasztalatokat szerzett a németeknél, azért nem mert jelentősebb vállalkozáshoz kezdeni, de még ha jegyet tudna is váltani, hiányzik az útlevél. Ezért gyalogosan indult hazafelé. Apró lopások segítségével ért haza.

Természetesen az első útja a szülőföldjére vezetett. Arról nem volt tudomása, hogy az apja milyen utasításokat adott a cselédségnek, így bizony azok elkapták, és alaposan elpáholták.

Legalább egy hétig nehezére esett az ülés, a járás. Ezalatt gondolkozott. Így jutott eszébe az, hogy a régi házban, Maroshévízen hagyták a nagy értékű könyvtárat. Abból kiemeli a legritkébbakat, legértékesebbeket, az ilyenre nem nehéz vevőt találni. Azt nem tudhatta, hogy azt az apja már hazaszállította. Ezért ment le Maroshévízre.

Neki nem volt probléma az ajtót kinyitni. Rendkívül bosszús volt, mikor látta, hogy ott most raktár van. Az emeleten ugyanazt látta. Már el akart menni, mikor észrevette, hogy a szomszédos helyiségben világosság van.

Ő jól ismerte gyermekkorában azt a rejtekhajtót, azt is, hogy azon át be lehet leselkedni. Ott égett a villany, látta, hogy a kályha mellett Cilike olvas. Elmosolyodott, és belépett. Első dolga volt a villanyt eloltani. Az ablakon besütő holdvilágnál eleget látott.

Tudta, hogy az apja tulajdonképpen Cilike miatt számúzta Dél-Amerikába, most bosszút áll, sőt, élvezetet is szerez magának, felidézi a múltat.

Sejtette, hogy már férjnél van, de arra igazán nem gondolt, hogy itt a volt harctéri parancsnokával is találkozik. Az egyetlen ember volt, akitől félt. Az ugyan ott kétszer is megmentette az életét, de azt is tudta, hogy őt utálja, mert minden gonosztettéről tudott. Mikor az belépett, arra számított, hogy most, azonnal végez vele; még annyi ereje sem volt, hogy védekezni tudhatott volna. Megpróbált fölényeskedni vele, hogy párbajt ajánlott. Készségesen megírta a nyilatkozatot. Arra gondolt, hogy ha esetleg valóban feleségül kellene is venni azt az asszonyt, nem lesz megvetendő társ egy ilyen szép nő.

Kiszabadulása után arra gondolt, hogy a volt parancsnoka a feleségétől megtudja a valóságot, akkor attól kegyelmet nem remélhet. Azért még az országban sem mert maradni, hanem Bécsbe tette át a székhelyét. Ott az Amerikában olyan jól bevált módszert akarta hasznosítani, betört egy nagybankba; kellő szakértelemmel felnyitotta a nagy páncélszekrényt. Csak akkor lepődött meg, amikor kinyitotta annak az ajtaját, a mennyezetről egy vasketrec hullott alá; olyan-forma rács, mint amilyen otthon a medvéket tartja rabságban. A karvastagságú acélrudakkal semmit sem csinálhatott. Leült, úgy várta a reggelt; úgy tíz óra tájban jelent meg a pénztáros, aki odacsődítette az egész személyzetet; röhögtek a pórul járt betörőn. Mindaddig búcsújárás volt a ketrece előtt, míg a rendőrség jött ökelmét elszállítani. Olcsón úszta meg, csak három évet kapott.

Itt is szökéssel próbálkozott, de sikertelenül; itt jobban őrzik a rabokat, ezért becsületesen le kellett tölteni a három évet. Remélte, hogy a tehetetlen apja talán eddig meg is halhatott.

Arrafelé gyalogolt tehát, de még Ungváron megtudta, hogy az apja él, sőt, most egy híres külföldi tanár kezeli, s remélhető, hogy majd talán járni is tud. Már mutatkozik is a javulás. Nagyon elkeseredett. A múltkori eset megtanította, nem mert nyíltan mutatkozni.

Mivel a helyszínt tökéletesen ismerte, éjjel lopakodott be, el is jutott az apja szobájáig, aki háttal az ajtónak szokott ülni, még ha ébren lett volna, sem vehette volna észre, mikor a gyógyszeres szekrényhez osont, tudta, hogy melyik orvosságot használja az apja, ezért a lassan ölő mérget a már félig kiürült üvegébe töltötte, aztán ahogy jött, úgy távozott, senki sem vette észre.

Akitől kapta a mérget, attól tudta, hogy az csak lassan hat, csak napok múlva végez az áldozatával, így nem jöhetnek rá semmire, és ő az örökléshez jut.

Már jóval a hátam mögött hagyta a parkot, mikor eszébe jutott az a régi eset, mikor az apja a közjegyzőnél járt. Abban biztos volt, hogy egy végrendelet bajt jelentene számára, szépen kigondolt terve dugába dülhetne. Tudta, hogy akkor iratokat bízott Szeghalmy grófra, ezt nem hagyhatja figyelmen kívül. Elhatározta, hogy azt mindenáron megszerzi. A grófnál jól ismerte s járást. Tudta, hogy a gróf szobája, illetve az irodája a park felőli oldalon van. Oda nagy probléma neki bejutni; észre sem fogják venni, hogy ott járt. Csak akkor megy be, mikor már mindenütt eloltják a villanyt, azaz mikor már mindenki alszik; akkor ő háborítatlanul dolgozhat az irodában. Egy fontos okmányt csakis a páncélszekrényben tarthat, azt ő könnyen ki tudja nyitni.

A parkban rejtőzve várakozott. Mikor érkezettnek látta az időt, közelebb lopakodott. Mosolygott magában, még az ablak is nyitva van, nem okoz gondot annak kinyitása. Egy perc múlva belépett a nyitott ablakon. Zseblámpája fényénél megpillantotta az íróasztalon a páncélszekrény kulcsát. Örült, hogy a könnyelműség még elő is segíti a dolgát. Már éppen nyitni akarta, mikor a háta mögött megszólalt Szeghalmy:

- Hát te mit keresel itt?

A gróf még javakorbeli, erőteljes ember volt, így Hugó tudta, hogy veheti fel vele a harcot. Eszébe jutott, hogy a másik üvegecske a nyílméreggel ott van a zsebében; csakis az mentheti meg. Óvatosan a zsebében kihúzta annak a dugóját. A gróf közelebb lépett, és erőteljesen megragadta a gallérját.

- Nem hallottad? Kérdeztem, hogy mit keresel itt?

Hugó azt a pillanatot használta fel, mikor a beszéd miatt a szája nyitva volt; egy hirtelen mozdulattal az üvegcset tartalmával együtt a szájába nyomta úgy, hogy alaposan fel is sértette. A gróf abban a pillanatban összeesett.

Ilyen adag egy sereg emberrel is végezni tudna. Nagy nehezen visszahelyezte a gróft a karosszékébe, aztán hozzáfogott, hogy most már kényelmesen megkeresse azt az iratot. Még ki sem nyithatta a páncélszekrényt, mikor lépéseket hallott az ajtó előtt. Alig volt annyi ideje, hogy kiugorjon az ablakon. Észre sem vette, hogy a dulakodás közben kiesett a kezéből az üveg.

A gróf fia, Tibor érkezett haza. Tudta, hogy az apja minden este az irodájában szokott üldögelni. Élvezte a parkból beáradó balzsamos levegőt, hallgatta a madárkák dalát. Legtöbbször még a villanyt sem kapcsolta fel. Legtöbbször csak jóval éjfél után szokott a hálószobájába menni. Ezért kereste most is ott Tibor.

- Szervusz, Apókám! Úgy látom, hogy elfogott a buzgóság, - kiáltott, miután a villanyt felkattintotta.

Mivel a hangos szóra nem mozdult, közelebb lépett. Rémülten nézett apja véres, eltorzult arcába. Megfogta a kezét, az még meleg volt, de azt is látta, hogy apja már halott. Itt gyilkosság történt, a gyilkos csak nemrég távozhatott. Aztán megpillantotta a földön az üveget; óvatosan vette kézbe.

Nagyon gyanúsnak tűnt előtte, ezért az asztalon lévő selyempapírba csomagolta. Előtte érthetetlen volt, mert tudta, hogy az apja erős ember volt. Szívroham sem érhetne, még sohasem volt beteg. Aztán miért véres a szája? Itt csak gyilkos merényletről lehet szó. Eszébe jutott, hogy a szomszéd, Dombrády báró délelőtt egy lovas-legénnnyel levelet küldött az apjának, azt ő is olvasta. A levél ott volt az íróasztalon, felvette, és újra elolvasta.

- Kedves Barátom! Az embereim jelentették, hogy az a gazember újra a házam körül ólálkodik. Most nem tudták elcsípni. Attól tartok, hogy az valami módon eltesz lába alól, hogy az örökséghez jusson. Sőt, két nap óta, hogy közeledik a vég. Ne feledd, hogy te vagy a végrendeletem végrehajtója! Mindenem, amim van, kizárólag csak a leányomat, Rétfalvy Cecíliát illeti meg. Nekem fiam sohasem volt, amint azt te is nagyon jól tudod. Azt a gazember csak azért pénzeltem, nehogy napfényre juthasson a szégyemenem. Kislányom már régen törvényesítettem volna, feleségül vettem volna azt a hűséges, jó édesanyját; de nem tehettem, mert nem lehettem bigámista. Valószínű, hogy az utcai nő még most is él valahol. Ha megtörténne, amit érzek, tarts meg emlékezetemben! Tihamér.

Egyszerre világos lett előtte. Az a gazember járhatott itt, a végrendeletet kereste. Azt az első pillanatban látta, hogy az apjának vége, azon már segíteni nem tudhat.

Most már nincs más hátra, mint a bosszú, a megtorlás. Az a hitvány hiába kereste volna, nem találta volna meg a végrendeletet. Ő tudja, hogy hol van.

A nagy festményhez sietett, a képet félrehajtva, mögé nyúlt, elővette azt a fontos okmányt; más nem is volt ott. A felzetén látta, hogy az a közjegyző által hitelesített végakaratot tartalmazza; nem volt borítékban, mellette volt egy melléklet is.

Nem töltötte nézegetéssel az időt, gyorsan határozott. Az iratokat zsebre vágta és az üvegecskét is. Aztán gondosan bezárta az ablakot és az ajtót, nem szólt senkinek, hanem az autójába ült és gyors tempóban hajtott Ungvár felé.

+++XVI+++

Volt Ungváron egy fiatalkori barátja, jelenleg tisztiorvos. Annak a kapuja előtt állt meg. Becsengetett. A házvezetőnő nyitott ajtót; a háznál már mindenki aludt. Meglepetéssel nézett a fiatal grófra, csodálkozva kérdezte:

- A Gróf Úr? Valami baj történt? Azonnal felébresztem a gazdám, és jelentem neki.

- Hagyja! Majd én...

Besietett a házba. Azt is végtelenül meglepte a késői látogatás, de sietett fogadni a barátját.

- Mi történt? Valami baj van?

- Az... Baj... Nagyobb baj ennél már nem is történhetett volna...

Aztán gyorsan beszámolt a történekről. Az orvos is jól ismerte barátjának édesapját, elborzadva hallgatta a rémregényszerű történetet. Ő volt a házi orvosuk, ezért határozottan tudta, hogy nem lehetett szívroham a halál oka.

- Mutasd csak azt az üvegcset!

Átsiettek a rendelőbe. Az orvos vizsgálni kezdte, egy perc sem telt el, kijelentette:

- Az indiánok által használt nyílméreg... Kétségtelen, hogy gyilkosság történt.

Tanácskozni kezdtek a további teendőkről. Egyszer csak felugrott az orvos.

- Megvan! Ez lesz a megoldás! A vidéki főkapitány jó barátom, nemrég került ide a fővárosból, ahol ő volt a legnevesebb nyomozó. Ő biztosan nem haragszik meg, ha ilyen későn is felzavarjuk, szenvedélye nehéz ügyekben nyomozni; örülni fog; a továbbiakat rábízuk.

Nem lakott mesze, gyalogosan siettek a lakásához. Azért még ő is csodálkozott a késői látogatáson, de, mint rendőr tudta, hogy ilyen csak a rendkívüli, halaszthatatlan esetekben fordulhat elő.

- Gondolom, hogy valami nagy dolog történt, ha nem lehetett azzal reggelig várni, ami hozzám kergetett titeket. Halljam azt a bűnügyet!

- Az bizony bűnügy, mégpedig nem mindennapi, hanem szokatlan.

Tibor gróf beszámolt a történekről. Azt is részletezte, hogy mi költötte fel a gyanúját; az orvos is beszámolt arról, hogy a gyilkosság kétségtelen a legveszedelmesebb, azonnal ható méreggel történt. Mutatták a Dombrády báró levelét is.

- Legelőször lássuk azt a bizonyos végrendeletet; az legjobban megvilágította az okot. Figyeljete! Olvasom:

- Én, Dombrády Tihamér báró, ép elmével, annak tudatában, hogy az emberi élet véges, s a halál váratlanul is bekövetkezhet, a következő módon rendelkezem Hegyi Domonkos közjegyző, és az ugyancsak jelenlévő Szeghalmi Domonkos gróf, Kerekes Jenő irodatiszt tanúk előtt:

Minden birtokomban lévő ingó és ingatlan vagyonomat egyetlen élő gyermekem: Rétfalvy Cecília örökölje. Csak ő lehet a kizárólagos örökös, mert más gyerekem nincs és is volt.

Neveket csak azért nem viselheti, mert forrón szeretett édesanyját nem vehettem feleségül, mert első feleségem még mindig él valahol. Annak a koporsójában, a családi sírboltban csak téglák találhatók. Bigámiát tehát nem követhettem el.

Volt feleségemtől született egy fiú, az most is a nevetem viseli, habár annak létrejöttéhez nekem semmi közöm nincs. Hogy nevemre anyakönyveztek, kizárólag csak azért türtem, nehogy a világ megsejtse szégyenemet... Ezt a mellékelt, hiteles okmány bizonyítja.

Annak a fiúnak esztelen költségeit azért fedeztem, gazemberségeit azért lepleztem, nehogy ősi nevemre folt essen.

Anyai örökség címén nagy vagyont utaltam ki részére, habár anyjának soha vagyona nem volt. Az apjától, anyjától csak fertőzött vérét örökölhette.

Isten és emberek előtt tehát világos, és jogos, hogy minden értéket, amivel bírok, az egyetlen, forrón szeretett kislányom, Rétfalvy Cecília örökölje.

Jelen végső karatom végrehatójául a jelenlévő Szeghalmy Domonkos grófot, legjobb barátomat bízom meg. báró Dombrády Tihamér, sk.

- Ez aztán igen. Ilyet sem soka pipált még a világ! De most aztán igazán kíváncsi vagyok arra a bizonyos mellékletre. Felolvasom.

- Én, Sásdy Gizella, a törvény szerint Dombrády Tihamérné ugyan, de mégis csak névleg, a jelenlévő hat tanú előtt kijelentem az alábbiakat:

Én csak a törvény betűje, s az anyakönyv szerint vagyok a nevezett felesége.

A valóságban soha egy pillanatig sem voltam az. Már az esküvő napján, míg ő kötelességszerűen a vendégeit mulattatta, megcsaltam az itt szintén jelenlévő Vitos Rezső zongoratanárral.

A báró a szerelmi jelenetnél tetten ért, sőt, le is fényképezett; az tehát tagadhatatlan. Közölte, hogy nevét oltalmazandó, nem válik el, nem akarja szennyesét a világ szeméi elé tenni. Az esetleg születendő gyerek tehát nem tőle származik.

Időrendben megszületett fiam, Hugó, akinek az apja: Vitos Rezső. A már említett okok miatt a báró túrta, hogy neve után anyakönyvezzék; ígérte, hogy neveltetéséről is gondoskodni fog, de utána nem örökölhet.

Mi, a jelenlévő Sásdy Gizella, és Vitos Rezső, kötelezzük magunkat, hogy az ország területét még a mai napon elhagyjuk, oda soha vissza nem térünk. Ugyancsak elismerjük, hogy a báró azért, hogy megélhessünk, ott idegenben KETTŐSZÁZEZER koronát helyezett el egy zürichi banknál. Az erről szóló csekk átvételét elismerjük. Sásdy Gizella és Vitos Rezső sk.

Mi, akik mint tanúk, itt megjelentünk, kijelentjük, hogy báró Dombrády Tihamérné, Sásdy Gizella, és Vitos Rezső zongoratanár e lap túloldalán lévő szöveget előttünk saját kezüleg írták alá. Nagy Ernő inas, Péter Ferenc komornyik, Sebes Zsuzsa szakácsnő, Veres Julcsa szobalány, Péter Ferenc vadász, Vén Péter kocsis.

- Érdekes; mindkét okmány öt évvel ezelőtt van keltezve, a bárónál még mindig ezek vannak alkalmazásban. Az igaz, hogy szükséges volt, nehogy ezek fecsegenek. Bizonyos, hogy kellően megfizette őket.

- Ez aztán igazán csemege volna az újságoknak...

- Egyelőre még azok nem tudhatnak erről; a nyomozás érdekében ennek titokban kell maradnia. Tudjuk, hogy gyilkosság történt, azt is, hogy ki a tettes, de a bíróság előtt bizonyítani kell, mert az kétségtelen, hogy tagadni fog.

- Mi legyen tehát a következő lépés?

- Legelőször rohanunk a báróhoz, talán még nem késtünk el, és meg tudjuk akadályozni a következő gyilkosságot. Aztán hozzátok megyünk intézkedni. Sajnos, a boncolást nem lehet mellőzni. Aztán meglátjuk, hogy mit tehetünk.

Az autó gyorsan haladt. A Nap éppen akkor kelt fel, mikor odaértek. Sejtették, hogy valami baj van, mert a cselédség riadtan szaladgált ide-oda.

- Mi baj van? - kérdezte a kapitány az inastól.

- Az úr nagyon rosszul van. Már el is ment a kocsis az orvosért.

Rohantak fel hozzá, az emeletre; valóban nagyon rosszul volt, már alig pihegett.

- Igazán a legjobbkor jöttetek. Itt már inkább tanúkra van szükség, nem orvosra. Tudtam, hogy az a gazember előbb-utóbb meg fog gyilkolni.

- Milyen orvosságot szedett, Báró Úr? - kérdezte az orvos.

- Ott, a gyógyszereszekrénykében, abból a zöld üvegecskéből, naponta háromszor.

Az orvos kézbe vette, kihúzta a dugót, szagolgatta, tenyerébe cseppentett belőle, szédőröszölte, keze lilásbarna lett. Odasúgott társainak:

- Úgy van, ahogy sejtettem, itt más szert használt, lassan ölj mérget; hogy természetesnek lehessen feltüntetni a halált, hogy az örökségét meg se támadhassák. Egy hibát követett el, sokat öntött bele, így az is gyorsan végez.

Aztán a báróhoz fordult:

- Említette a Báró Úr, hogy tanúkra van szüksége; rendelkezésére állunk.

- Nem elég. Hívjátok a cselédeket is!

Hamar együtt volt ugyanaz a hat cseléd, aki azt a régebbi okmányt is aláírta.

- Ebből látom, hogy ezek itt vannak, hogy ismeritek azt az okiratot; a végrendeletet tehát még nem lophatta el.

- Valóban nem lopta el, habár akarta, ezért ismerjük.

- Akkor nem is ismétlem, úgy érzem, rövid az időm. A cselédség azzal a bizonyos csekkkel eltávozott. Én hívtam a háziorvosomat, az öreg Csíki Bandit. Bár nehezen megtette, hogy bizonyítványt állított ki feleségem haláláról. Már nem büntethető azért, mert meghalt. Én hálás vagyok, hogy megtette. Így a koporsót téglákkal terhelve elhelyeztük a családi sírboltban, senki sem vehette észre. Nehéz volt így intézni, de sikerült.

Akkor még életerős fiatalember voltam, érthető hogy szerelemre vágytam. Meg is szerettem egy aranyos fiatal nőt, a volt társalkodónőt. Igazi hűséges teremtés volt, még csak nem is zúgolódott, hogy nem vehetem nőül, mivel él a feleségem. Állítólag valahol Barcelonában a nyilvános-házban. Építettem neki egy kis házacskát, éltünk, mint férj és feleség, remélve, hogy majd törvényesítjük. Született egy aranyos kislányunk, Cilike. Oh, ha tudnám, hogy hol van? Ha még egyszer láthatnám, nem volna olyan rettenetes halál. Ő is azért nincs itt; elmenekült annak a gazembernek az üldözése elől. Nem tudtam rátalálni, de megéreztem volna, ha nem élne. Titeket kérek arra, hogy felkutassátok, és megmondjátok neki, hogy az utolsó szavam is az volt: Cilikém, Drágaságom!

Akart még valamit mondani, mozgott a szája, de már nem követte hang, meghalt. Valóban az volt az utolsó szava.

Kis idő múlva mondta a kapitány:

- Ezt a temetést majd ti intézitek. Értesítsetek minden arisztokratát, hogy minél többen megjelenjenek a temetésen. Én egyelőre egy kicsi kiruccanást teszek. Én ugyanis nagyon jól ismerem azt a bizonyos Vitos Rezsőt; legutóbb egy külvárosi kávéházban volt zongorista.

Itt van ugyan éppen elég tanúnk, de jó lesz, ha a koronatanút is előkerítem. A temetés négy nap múlva legyen, mindenki ide érkezzen. Délelőtt a grótot, délután ötkor a bárót fogjuk eltemetni.

A hőséges cselédségnek meghagyták, hogy hallgassanak a történekről, ők még kérés nélkül is eleget tettek volna, mert nagyon szerették azt az aranyos kislányt, aki eltűnt, de a jövőben ő lesz munkaadójuk.

Szeghalmy grófnál megtörtént a boncolás; ami igazolta a orvos megállapítását; ugyancsak ez volt az eredmény a báró esetében is. Ezt a nyilvánosság kizárásával intézték, semmi gyanús nem szivárgott ki. A két mágnás hirtelen halála nagy feltűnést keltett. A béna, tehetetlen bárónál még természetesnek találták, de az életerős gróf halála érthetetlennek tűnt.

+++XVII+++

Teltek a napok, a hetek, hónapok. A két Laci minden nap találkozott. Mindkettő leste, hogy soron kívül, azaz nem csak reggelenként találkozzanak. Ha a nagy Laci érkezett először, akkor a kicsi szinte röpülve jutott át a kerítésen; ha a kicsi, az nem várt arra, hanem átbújt a résen. Csuda nagy öröm volt, ha nagy barátja csak későn talált rá a sűrű díszbokrok között. A rács nyitását és csukását már nagy szakértelemmel végezte. Megtörtént, hogy unta a várakozást. Felosont az emeletre, az apa csak akkor vette észre, mikor egy kis meleg test simult hozzá a paplan alatt. Ilyenkor még tovább lustálkodtak; összebújva tanácskoztak sokáig.

A kicsi találkozásoknál majdnem mindig megelőzte a nagyot. Egyszer aztán sokáig kellett várakozni a kis pajtásra. Már régen elkezdődött a hivatalos munkaidő, de nagy Laci kitartóan várakozott, aggódott, hogy nem jön; félt, hogy esetleg beteg lehet. Végül nagyon szomorú arccal megjelent.

- Látod, Kicsikém, most én kérlek, hogy ne vess...

- Nem lehet. Anyu csak fekszik, ha rázom, nem szól, még reggelit se adott.

- Semmit se mondott?

- Csak fekszik a földön, ha rázom, és olyan fehér...

Laci látta, hogy valami baj van, segíteni akart. Ölbe kapta kis barátját, sietett a ház felé.

- Megyünk, ketten csak tudunk segíteni,

Még sohasem járt abban a házban sőt, még a szomszéd nővel sem beszélt, de ilyen esetben érthető, ha ő besiet. Megdőbönt, mikor belépett, egy feketeruhás fiatal nő feküdt a földön. Azt nem sejtette, hogy ott az idős asszonyon kívül még más lakó is van. A kisfiú ráborult és csókolgatta.

- Ne félj, Anyucikám, itt az én nagy barátom, az segít...

Tehát nem az idős nő, hanem a fiatal a kis barátjának az anyja.

- Ne félj, segíték én anyucikádon; csak elájult...

Letérdelt mellé és megfordította; majdnem összeesett a meglepetéstől, Cilike volt a karjai között. Csókjaival akarta élesztetni. Azt tudta, hogy a feleségének kissé gyöngö a szíve, és gyakran kerülgeti az ájulás, de azt is tudta az orvosaitól, hogy az nem veszélyes.

A szokott, ismert módon folytatta az élesztgetést; az csakhamar sikerrel is járt. Mikor Cili kinyitotta a szemét, a férje karjában találta magát; riadtan dadogta:

- Nem, nem megyek... Nem akarok. Hagyjatok... Nem megyek a bíróság elé. Nem tudom kimondani azt, hogy „engesztelhetetlen gyűlölet”...

- Azt én sem, Édes.

Az asszony, aki már majdnem újra elveszítette eszméletét, erre a gyöngéd hangra kissé felélénkült, de aztán újra eszméletét veszítette. Közben hazaérkezett a Laci által már ismert idős nő, vele együtt kezdtek a felélesztéséhez. Időközben elmesélte, hogy Cili már az első naptól kezdve itt él. Ő neki a nagynénje.

Torockón mindent eladott, ideköltözött az örökségébe. Ő látta, hogy a húga boldog, ha a férjét, akit változatlanul szeret, legalább minden nap láthatja. Mindig attól rettegett, hogy rátaláljanak és a bíróság elé hurcolják, pedig ő azt a szót sohasem tudná kimondani. Az volt a baj, hogy csak akkor mehetett néha a levegőre, mikor tudta, hogy a férje nem láthatja meg. Ezért fordul elő, hogy néha elájul. Az volt legnagyobb öröme, mikor látta, hogy apa és a fia egymásra találtak, és annyira szeretik egymást. Kis Laci öt hónappal később született, hogy olyan kegyetlen módon váltak meg egymástól. Most magán a sor, hogy jóvátegye...

Laci kezet csókolt az idős asszonynak; tőle is bocsánatot kért, aztán ő is beszámolt az eltelt idő óta történekről. Kiemelte, hogy ő már néhány óra múlva tisztán látott, de hiába kereste Cilikét, nem találta. Arra igazán nem gondolhatott, hogy csak néhány méterre van tőle.

De most már minden jó lesz. Beszéd közben állandóan folytatták az élesztést, az csak sokára sikerült.

- Laci bácsi, Laci bácsi! Nézd! Pirosodik az arca...

- Valóban, édes kis fiam. Tudod, ha a szemét kinyitja, mondd neki azt, hogy bocsáss meg az én apucikámnak!

- Jó, úgy mondom... Szóval te vagy az én apukám?

Mielőtt felelhetett volna neki, Cili kinyitotta a szemét; egyik oldalon a fia, másikon a férje térdelt mellette, és csókolták a kezét.

- Látod, anyucikám, rátaláltam az apukámra! Mindig mondtam neked, hogy az én nagy barátom a legjobb ember a világon...

- Kicsikém, Aranyoskám! Mindent neked köszönhetünk; teérted ő mindent megbocsátott a te bűnös anyádnak!

- Ne mondj ilyet, nem te, én vagyok a bűnös, hogy csak a látszatra ítéltem, de alig pár óra után már keservesen megbántam, és sehol sem talál-
talak, a kis fickó hozzád vezetett!

- Emlékszel? Mindig ilyen kis fickót akartál... Én már akkor tudtam, hogy ő jön, már kopogott is, de neked már nem mondhattam meg. Balga voltam, hogy a múltat nem mondtam el neked, sem azt, hogy ő érkezik.

- Nem balgák, inkább nagy-csacsik voltunk, mindketten. Te legalább láttál engem, vizsgaszalhatott ez a kis fickó. Gondolhatod, hogy én mennyire szenvedtem.

- Ugy-e, mondtam neked már akkor, hogy őt is megtanítom nevetni. Most mindketten nevettek.

- Igen, fiacskám, mindketten nevetünk, s ezt megköszönjük neked, megígérjük, hogy ezek után mindig csak nevetünk, de nem ketten, hanem hárman, mert nagyon boldogok leszünk. Átköltözünk az én házamba, már mindig ott laktok ti is.

- És én minden reggel odabújhatok hozzád a paplan alá?

- Mindig, mindig! És nem csak reggel.

És most már mindhárman itt megkezdték boldogan nevetni...

+++XVIII+++

A rendőrkapitányság a fővárosba sietett. Ott kiválogatta az embereit, azonnal a külvárosi kávéházba mentek. Még korai volt az idő, alig volt valaki a nagyteremben. Azonnal felfedezte a hosszú hajú zenészt, aki nem a zongoránál ült, hanem egy sarokasztal mellett, ahol fröccsöt iszogatót.

A pincér azonnal észrevette régi vendégét, az asztalához sietett.

- Nagyon örülök, Kapitány úr, hogy újra láthatom.

- Még emlékeztek rám? Hogy éltek? Most kinek adod le az értesüléseiket?

- A mostaniak nem érdeklődnek, pedig az ilyen helyen mindig akad valami közölnivaló. Itt mindig hall olyat az ember, ami egy nyomozónak csemege lehet.

- Most is volna valami csemegeféle a raktárodban? - mondjuk arról a hosszú hajú zenésről?

- Arról nem sokat. Az mindig iszik, ha hozzájut; ritkán lehet látni teljesen józanul. Ha kifogy a pénzből, a vendégektől kunyerál...

- Engem érdekelne az a ritkán józan ember...

- Ja, csak az nem jelent valami, amit előbb hallottam.

- Mi volt az?

- A zongorista ott állt, ahol most. Aztán jött másik alak, aki most is ott mellette. Úgy látszik, hogy először találkoztak, mert azt kérdezte, hogy: „Maga az Vitos Rezső, aki régen a Dombrády báróknál volt zongoratanár? Vagyis az a zenész, aki az én anyámat tanította zongorázni? Szóval te az én egyetlen fiacskám vagy, most látlak csecsemőkorod óta először.”

Aztán később, mikor újra arra mentem, azt mondja a zongorista: „Már pedig neked tudomásul kell vened, hogy az nem apád, ha tetszik, ha nem, az én vagyok; kerek kétszázszáz adott, hogy letagadjalak...” Érthető, hogy harmadszor is arra mentem... Megint hallom; „Arról is megnyugtatlak, hogy él, megtalálhatod Barcelonában, a nyilvános-házban. Óh, az engem is csúnyán rászedett. A pénzt együttes aláírásunkkal vettük fel; engem leitatott, aztán meglógott.” A szomszéd asztalt kezdtem törölgetni, hogy halljam a következőt is. „Hazudsz; az anyám a családi sírboltban van eltemetve, sokszor láttam a koporsóját.” „Azt elhiszem, de csak kívül, de hogy mi van abban belül, azt én is szeretném tudni.” A végén még csak azt hallottam: „Kapsz tőlem húszszáz, ha átveszem az örökséget, de be kell fognod a pofádat.” Azóta most látom őket először őket.

- Köszönöm, hogy ezt elmondtad, ez nekem valóban csemege. Ha elmegy az alak, vigyél a zongoristának egy üveg badacsonyit; mondd, hogy én küldöm, mint régi ismerőse.

A fizető távozása után odaszólt a szomszéd asztalnál ülő fiatalembernek:

- Ha onnan távozik az alak, kövesse, nem szabad többé szem elől téveszteni. Éjjel, nappal követni kell. Váltsák egymást!

A zongorista megkapta a bort. Látszott, hogy az nagyon ízlik neki. Kíváncsian lesett a küldője felé. Nem ismert rá. Addig kóstolgatta, amíg elfogyott. Felállt, ingadozó léptekkel ment az ajándékozóhoz.

- Nem mulasztom el, Uram, hogy ne mondjak köszönetet a küldeményért. Ilyen finomat évek óta nem ittam.

- Örülök, hogy ízlett. De üljön ide mellém, megkínálhatom, ez talán még annál is jobb lesz...

- Nagyon köszönöm, Uram!

Helyet foglalt, és azonnal felhajtotta a megtöltött poharát.

- Való igaz, még annál is finomabb, remek ital!

Aztán beszélgetni kezdtek; eleinte a legközönségesebb dolgokról. Aztán a fiatalságra terelődött a szó.

A beszélgetés egyre bizalmasabbá változott.

A szomszéd asztalnál ülő fiatalember gyorsírással minden elhangzó szót jegyzett.

- Higgye el, barátom, hogy ez a mai fiatalság nagyon hálátlan, a gyermek még a szüleire sincs tekintettel, akinek az életét is köszönheti. Csak nemrég hallottam egy esetet; egy gyalázatos fickó milliókat örököl, és a nélkülöző apjának csak alamizsnát, rongyos húszezret dobott oda.

- Úgy van. Akárcsak az én esetemet hallanám...

- No, ugye-e? Legyen bizalommal hozzám! Láthatja, hogy én a barátja vagyok. Mondjon el mindent...

- Nem bánom! Elmondom! De ígérje meg, hogy senkinek sem említi. Ha megtudja, még azt a húszezret se adja meg.

- Azt, hogy egy szóval sem említem senkinek, megígérhetem; az ilyen eseteket nem szokták szellőztetni...

A zongorista, aki közben mindig szorgalmasan ürtgette poharát, alaposan elázott, akadozva mondta el az egész élete történetét, semmit sem hagyott ki.

- Tehát maga azt állítja, hogy az, aki az innen elment, a maga fia?

- Ha kéri, még meg is esküszöm!

- Ez bizony nagy baj, mert így maga élete veszélyben forog. Mert az a gazember, már két embert megölt, hogy az örökséghez jusson; magát pedig azért irtja ki, hogy el ne beszélhesse, el ne árulhassa őt.

- Csakugyan, az meglehet... no, majd!

- Ne féljen, mi megvédelmezzük. Az én embereim biztos helyre kísérik, de aztán feledje mindazt, amit nekem itt elmondott!

Majd az eddig szorgalmasan jegyző fiatalemberhez fordulva, mondta:

- Kísérje be; előzetes letartóztatásba vesszük. Ott bent majd kialudhatja a mámorát...

+++XIX+++

Mindkét esetben megállapították a boncolásnál, hogy mérgezés történt, de ezt nem közölték a nyilvánossággal. Elérkezett a temetés napja. A két temetésen a két arisztokratának minden ismerőse megjelent, de ott volt a környék apraja-nagyja is. Ilyen gyászi pompát csak ritkán lehet látni. Dél előtt Szeghalmy grófot elhelyezték a családi sírboltban, az ősei mellé.

A temetésen résztvevők igyekeztek át a báró falujába, hogy annak a szertartásán is jelen lehessenek. Az időt a gyönyörű park megszemlélésével töltötték. A betanított cselédség ebédet, később a parkban frissítőket szolgáltat fel.

A báró halálát mindegyikük természetesnek tartotta; mindenki tudta, hogy az már régóta tehetetlen beteg, így nem szorult magyarázatra a halál oka. Emlékeztek arra is, hogy fiatal korában milyen kikapós életet élt. Mikor azt a táncosnőt feleségül vette, mindenki csodálkozott, óvták is, hogy ne tegye. Aztán az esküvő után teljesen visszavonultan élt, csak keveset hallottak róla. Azt rebesgették, hogy nem szereti a feleségét; miután fiatalon meghalt, sokan közülük a temetésén is itt voltak. Sokáig az is beszéd-tárgy volt, hogy vajon miért száműzte az egyetlen fiát Dél-Amerikába? Vajon most hol tartózkodik? Mikor értesül arról, hogy dúsgazdag lett?

Azon is sokan csodálkoztak, hogy a még fiatal férfi másodszor miért nem házasodott meg? A délceg termetű fiatal férfinak, aki még ráadásul nagyon gazdag is, egy számottevő hölgy sem adott volna kosarat. Azt is rebesgették, hogy nagyon sokat van együtt a volt társalkodónővel, hogy annak született is egy kislánya. De azt úri módon kielégítette, szép házat, nagy értékű nyugdíjat adott; az ilyenek többre nem is számíthattak. Akik látták azt a hölgyet, mesélték, hogy rendkívül szép volt, azt bármelyikük még feleségül is szívesen elvette volna, de balkézről is kitűnő partner. Hasonló esetek a felsőbb körökben mindennaposak.

Arról is mindenki tudott, hogy a kislány még gyerekkorban eltűnt, és hogy a báró milyen lázasan kerestette. Bizonyára szép hozományt szánt neki. Nem sikerült felkutatni. Ha él még valahol, talán soha sem tudja meg, hogy ő, ha csak félig is, de arisztokrata származású.

A fiút is mindenki ismerte, mindenki hallott a léha és pazarló életmódjáról, sőt, még takargatni is szükséges a cselekedeteit. Az is kiszivárgott, hogy apja nem szerette, viszont a fiú sem rajongott az apjáért; állandóan veszekedtek, nem is csodálták, mikor a báró áldozatok árán is, de eltávolította a közeléből.

Most már mindez nem számít, az a lényeg, hogy ő a legvagyonosabb örökös az országban, válogathat a szép arisztokrata hölgyek között, és nem valószínű, hogy valahol kosarat kapna.

Körbe-körbe sétálva a tavacsát, ezeket vitatták addig, míg a temetés következett. Valamivel öt óra előtt megjöttek a hivatalos személyek, és a papság. Elkezdődött a temetési szertartás. A koporsót kihozták az udvarba, majd a családi sírbolthoz kísérték.

A sziklába vajt sírbolt előtt a koszorúkkal halmozott koporsó előtt már a pap elkezdte a szertartást, amikor a tömegben átfúrva magát, Hugó robbant oda, és a koporsóra borulva, hangosan kiáltotta:

- Apám! Egyetlen, drága jó Apám... Meghallva külföldön a gyász hírt, azonnal rohantam, hogy végső búcsút vehessek Tőled. Bécsben tudtam meg, hogy végleg itt hagyta...

A tömeg felmorajlott. Már nem lehetett ez olyan rossz; a tékozló fiú megtért, hogy leróhassa kegyeletét. Aztán pár perc múlva felemelkedett, és meghatott hangon mondta:

- Végtelenül sajnálom, hogy megjelenéssel megzavartam a szertartást. Most én kérem, hogy folytassák, hogy tetemét az őseink mellé fektet-hessük; én őt is mindig felkeressem.

Mielőtt a szertartást folytatták volna, a rendőrkapitány, aki eddig is ott állt, megszólalt.

- Pár pillanat türelmet kérek. Véletlenül jelen voltunk hárman a megboldogult halálakor. Az volt a kívánsága, hogy felesége mellé temessük. Itt a két kőműves hamar kibontja a téglafalat, hogy kívánságának eleget tudjunk tenni.

A tömeg ezt érhetőnek tartotta. Hugó kissé gyanakodott, de azért nyugodt hangon szólt:

- Ha ő úgy kívánta, legyen. Akik itt a földön annyira szerették egymást, legyenek együtt a síron túl is..

A két kőműves gyorsan végzett. A kapitány rájuk szólt:

- Hozzák ki a koporsót!

Hugó magából kikelve tiltakozott:

- Azt nem engedhetem meg, hogy megzavarják az anyám nyugalma...

- Oh, a világért sem tesszük azt. Ő nagyon jól érzi magát most is ott, ahol van, Barcelonában a nyilvános házban...

- Szörnyű, amit tenni akarnak, így meggyaláznai egy halott nyugalma, sőt, az emlékéét is. Megyek, nem tudok itt maradni, mint ennek a tanúja.

- Nem mehet, báró úr, pardon, nem mondtam helyesen a nevéét: Vitos Hugó, szökött fegyenc. Itt marad! Sajat szemével is látnia kell, ami következik. Emeljétek le a koporsó fedelét!

A közelállók látták, hogy abban csak téglá van; továbbadták a helyet a továbbállóknak is.

- Most hozzák ide azt a másik koporsót, hogy az elhunyt végső akaratát teljesítsük.

Hátulról hat markos ember egy nagy tölgyfakoporsót hozva, lassú léptekkel megindult, a tömeg utat nyitott nekik. Azt elhelyezték a báróé mellett. Akik a sorfalnál álltak, olvashatták az ott látható feliratot:

- „RÉTFALVY AMÁLIA, BÁRÓ DOMBRÁDY TIVADAR felesége, ugyan nem a világ törvényei, hanem Isten és a természet parancsa szerint.”

Hugó minden áron szabadulni akart, de neki is látnia kellett a téglákkal terhelt üres koporsót, melyet félredobtak, hogy helyet adjanak az arra méltónak.

- Saját maga az oka, Vitos Hugó, hogy ilyen nyilvános megszégyenítésben kellett részesítenünk. Gyalázatos tetteinek sok tanúja van.

Letartóztatom előre megfontolt, könyörtelen módon végrehajtott kettős gyilkosság miatt, melyeket a Dél-Amerikából erre a célra szánt mérgekkel követett el.

- Tiltakozom... Ezt bizonyítani kell a bíróság előtt. Én nem vagyok Vitos Hugó, én báró...

- Sohasem volt báró. Ha kívánja, itt az apja, szembesíthetjük, magára vall az is, hogy a mérhetetlen vagyonából hallgatása fejében csak húszezer koronát szánt neki. A bíróság majd pontot tesz erre a szörnyűségre, és én remélem, hogy az kötél lesz... Vigyék az őt megillető helyre ezt az elvetemült gyilkost!

A két nyomozó elvezette, inkább vonszolta a gyilkost. A kapitány folytatta:

- Az idő és a hely nem alkalmas most részletes magyarázatra. Azt mindenki megismerheti a bíróság tárgyalásán, és a napilapokból; azoknak mindent rendelkezésre bocsátok. Most kérem, hogy a szertartást folytassuk, és a két sokat szenvedő embertársunknak tegyük lehetővé, hogy legalább a sírban egyesülhessenek.

Folytatták a szertartást. A sok megpróbáltatást átélt bárót, és azt, akit valóban szeretett, egy sírba helyezték.

A nagy gyászoló közösség most valóban gyászolt.

Kevesen tudták megállni, hogy szemükből a könnyek elő ne törjenek. Ugyanolyan fájdalommal gondoltak a gazdag örökösőre is, aki talán soha meg se tudja azt.

+++XX+++

A temetés lezajlása után a rendőrkapitány karon fogta barátját, és az autóhoz vezette.

- A gazember hamar hurokra került, ezt leginkább magadnak köszönheted, mert én és az orvos csak segédkeztünk. A te figyelmed, és az általad hozott iratok vezettek gyorsan a célhoz. Vigasztalhat, ha az egyáltalán lehetséges, hogy bosszút állhatal. Most hazaviszlek, én kutatok tovább.

- Mi az? Még nincs vége?

- Nincs. A báró meghalt, eltemettük, a gyilkost méltó helyre juttattuk, de nincs meg az örökös; annak is elégtételt kell szerezni, sokat szenvedhetett. Őt is ez a gazember kergette világba, még, mint gyereket. Az öreg báró engem bízott meg, hogy felkutassam; ez az egyedüli eset, hogy a nyomozásom sikertelen maradt. Már csak a saját nevemért is folytatnom kell a keresést, ki kell köszörülnöm a csorbát.

- Ebben én segítségedre leszek. A feleségem érhetőnek foga tartani, ha én most kikapcsolódást keresek. Nekem van autóm, együtt fogunk nyomozni. Én ismerem azt a kislányt, aranyos kisgyerek volt, és az anyja csodaszép asszony; nem csodálom, hogy a báró megszerette. Most azt is megértettem, hogy miért nem vette feleségül, pedig mi tudtuk, hogy akarta. Az asszonyról csak annyit tudunk, hogy székely nemes családból származott, és hogy valahol él még egy nővére...

- Köszönöm, hogy ezeket említetted, már ez is egy nyom, tudjuk az irányt, merre kell indulnunk, hogy sikert érjünk el.

- Annyit tudok, hogy nem lesz könnyű feladat a sok székely család közül kihalászni azt az egyet, amelyikre szükségünk van. Köszönöm, hogy társamul szegődsz; az autódon nem lesz nehéz végigjárni a Székelyföldet. Én bízom benne, hogy ezután is történhetnek csodák. Egy biztos kiindulási pontunk van, a Cilike családneve: RÉTFALVY...

Úgy tettek, ahogy elhatározták, bejárták az egész Székelyföldet. Mindehnytt csak egy-két napot töltöttek el. Sorra vették a legismertebb helyeket: Parajd, Szováta, Borszék, Gyilkostó, Tusnád, Előpatak, Málnás és Kovászna voltak a fontosabb állomások. Sok ismerőssel is találkoztak; felvilágosítást senkitől sem tudtak szerezni.

A hosszú ideig tartó körutat Brassóban fejezték be. Már kezdtek lemondani minden reményről, hogy sikert érhetnek el. Különösen azt nem értették, hogy azt a szenzációs ügyet a lapok heteken át tárgyalták. Azt feltétlenül mindenki olvashatta, vagy legalább is kellett hallani arról, de senki sem jelentkezett.

A kutató útjuk alatt csak a havasok között nem jártak, amit az okozott, hogy a keresettek nem találhattak rá.

A Székelyföld dúslakodik nagyvadakban; kellett volna tehát, hogy medvevadászaton is részt vegyenek, úgy esetleg rájuk bukkantak volna, mert a keresettek olyan helyen voltak, ahol ember csak nagyritkán, de medve néha naponta is látható.

Ugyanis Lacinak, illetve a vállalatának volt a Keresztény-havasokban az Istenszéke nevezetű kétezres hegycsúcs alatt egy minden kényelemmel berendezett vadászháza.

Ahogy a család már egymásra talált, úgy határoztak, hogy egy időre elrejtőznek az emberek szeme elől. Igazán rászolgáltak arra, hogy megrontott életüket a kezdet kezdetéről újra kezdjék. Azon a csodálatos tájon megisméltődtek a mézeshetek, túlórázni kellett, be kellett hozni a lemaradást. Mesés gyorsasággal teltek a napok.

Ember nem jár arra, de annál több vad: őz, szarvas, róka, borz, farkas, medve, kőszáli sas, és mindenféle madarak sokasága. Madárdal altatta el és ébresztette el őket. Lacinak ott volt a puskája, de a viláért sem sütötte el, habár néha a házig merészkedtek. A fegyverét csak a védelem céljából hozta magával.

Kis Lacinak nagyon tetszett ez a hely, hiszen a szülei mostanában mindig csak mosolyogtak, sőt, amit eddig sohasem hallott, még énekeltek is. Gyakran kettesben is, és azt ő áhítattal hallgatta. Aztán ott volt a sok mesésen finom erdei gyümölcs, amelyek még a csokinál is édesebbek; a vágásokban bőségesen rendelkezésükre állnak, válogathattak belőlük, hogy málnát, szamócát, vagy áfonyát szedjenek-e?

Egyszer aztán így szólt Laci Cilikéhez:

- Édesem, én nagyon jól ismerem azt a tájat, ahol te a gyerekeidet élted. Azt a fűrésztelepet is én ellenőrzöm. Te nem ismered az én szülőfalumat, sem azt, ahol gyerekeimeket töltöttem. Szeretném neked megmutatni. Állítom, hogy az még annál is szebb.

Hazatértek tehát. Néhány nap kellett, hogy Laci rendezze az ügyeit, aztán útra keltek. Nagyborosnyón a szülőfaluban is eltöltöttek néhány napot, onnan Brassóba mentek, mert Laci ott nőtt nagyra.

A Korona-szállóban laktak, de csak jórészt éjjel, mert nappal a csodálatos tájat kellett bebarangolni: a Cenk, a Tömösi szoros, a Schuller, Bucsecs, Királykő, mind olyan hely, melyet látni kell. Azonban vacsora-tájban mindig visszatértek.

Egy este, mikor az étterembe léptek, Laci kedves ismerőst pillantott meg, Szeghalmy grófot, aki iskolapajtása volt. Mindig úgy emlegették őket, hogy az „ikrek”, ugyanis mindig együtt lehetett őket látni. Az egyik sarokasztal mellett vacsorázott egy idősebb férfivel. Ő is azonnal észrevette a belépőket, felugorva sietett őket üdvözölni.

- Lacikám! Nem tudom kimondani, hogy mennyire örülök, hogy találkozzunk, hiszen már évek óta nem láttalak. Sőt, az érettségünk óta egyszer sem. Én már azóta öreg családapa vagyok. Ismerted, a szőke kis Timiát vettem feleségül; két aranyos kislányom van. Úgy látom, hogy te is...

- Igen, ők az én kedveseim: a feleségem, s a kisfiam. Édeseim! Ő itt az én legjobb barátom, akikről már meséltem is, Szeghalmy gróf. Itt pedig a másik barátom, Meggyeshalmy rendőrkapitány.

- Csak nem minket üldöz kapitány úr? - mondta Cilike nevetve; - higgye el, hogy mi semmi rosszat nem követtünk el.

- Semmi sem lehetetlen. Azt megszoktam, hogy a bűnös már a vallatás előtt tagad. Nekem az mindjárt gyanús.

Az biztos, hogy egy szép nőt keresek, s amint látom, magácska ennek a személyleírásnak pontosan megfelel. Érdekes, de én néha hivatalból, de néha azon felül is járok szép nők után...

- Ne bókoljon, mert itt a forgalmi akadály; nagyon féltékeny a férjem.

Helyet foglaltak az asztal körül, s ott koccintgatás közben beszélgettek. Feltűnt Cilikének, hogy a fiatal gróf egy szót sem szól, csak egyre őt figyeli. Bár éppen kérdezni akarta, hogy mi ennek az oka, mikor kitört belőle a szó:

- Cilike!

Mindenki csodálkozva nézett rá, hiszen eddig senki sem említette a keresztnevét.

- Maga honnan ismeri az én nevemet?

- Most már határozottan emlékszem. Régen volt, maga csak kisiskolás, én pedig olyan kamasz gyerek. Egy népiünnepélyen lovasverseny volt a fiatalok között. Én voltam a verseny győztese, s a szép rózsacsokrot a legszebb apróság, azaz maga, Cilike adta át a győztesnek. Emlékszik? Ugy-e, így volt!

- Arra valóban emlékszem, de az a győztes nem volt ilyen öreg...

- Nos, én megkaptam, köszönöm a bókot!

- Bocsásson meg! Hiszen nem idősebb a férjemnél, arról pedig nem állítom, hogy öreg volna...

Amíg ők kimagyarázkodtak, a kapitány halkán megkérdezte Lacitól:

- Mondd csak! Mi a feleséged család neve?

- Rétfalvy.

- Hurrá! - ugrott fel a kapitány. - Megvan, megtaláltam!

Odalépett Cilikéhez, és vállára tette a kezét.

- Lacikám! - védj meg, le akar tartóztatni, - mondta nevetve.

- Azt bizony meg is érdemelné, annyi álmatlan éjszakát okozott nekem.

- Én? - kérdezte Cili csodálkozva.

- Igen, pontosan maga, ha valóban Rétfalvy Cecília a neve. Évek óta keresem, üldözöm, de nem találtam, s most a véletlen összehozott.

- De mi lehet az, amiért kerestet?

- A legszeretőbb ember, a maga édesapja megbízásából...

- De hiszen az apámat még én sem ismerem.

- Sajnos, már meg sem ismerheti. Ott nyugszanak egymás mellett az édesanyja és az édesapja, a családi sírboltban. Mindketten ott voltunk a temetésükön, sőt, ott voltam, mikor elhunyt is. Az utolsó szava is az volt: Cilikém, drágaságom!

- Most aztán már igazán nem értem.

- Figyeljetek: mindent elmondok!

Aztán elmesélte a közelmúlt történetét. Most már előttük is világos lett, amit nem értettek. Az étteremben vacsorázók elcsodálóztak, mikor az előbb még oly vidám társaságot elszomorodni, sőt, könnyezni látták. Végre elmúlt, csak Lacika hajtotta le továbbra is a fejét. Cili nem állta meg, majd megkérdezte:

- Lacikám! Téged valami bánt.

- Igazad van, édesem! Bánt, nagyon bánt, hogy te egyszerre olyan gazdag lettél. Eddig büszke lehettem arra, hogy én gondoskodom rólad, de most...

- Nekem pedig nem kell az örökség, ha csak egy pillanatig is szomorú vagy miatta. Egyszer már elvesztettelek, szerencsére az aranyos kisfiam megtalálta apukáját. Én többé nem akarlak elveszíteni. Nekem csak ti ketten jelentetek kincset, vagyont.

A rendőrkapitány nevetve vágott közbe: - Ez igazán nem olyan megoldhatatlan kérdés, ha a lánya nem akar örökölni, akkor örököljön az unoka! Az ő örökségéről pedig nem mondhat le a szülő, mert őt védi az árvaszék... Legyen az övé a nagy vagyon, s te gondoskodj tovább is a családotról.

Erre a megoldásra mindnyájan elmosolyodtak, de a kapitány folytatta:

- Biztosak lehettek, hogy ez az élénk kis fickó még örülni is fog, hogy a szülők nem pazarolják el a vagyonát, hanem az még kamatozik is, addig a duplájára nő.

Erre teljesen helyre zökkent a hangulat, fájó szívvel gondoltak az elköltözöttre, mégis örültek annak, hogy a nehéz kérdés a végén ilyen jól megoldódott. Laci újra komoly arcot öltött, felállt, és ünnepélyesen jelentette ki:

- Most itt, előttetek, három tanú előtt, mert a kisfiamat is annak tekintem, még egyszer ünnepélyesen bocsánatot kérek az én Cilikémtől azért, hogy őt, az ártatlan angyalt arra akartam kényszeríteni, hogy kimondja azt a szót, hogy „engesztelhetetlen gyűlölet”.

A kis Laci mindaddig hallgatott, de nem bírta tovább, és közbeszólt:

- De engem arra tanítottál, hogy egy férfi mindig megtartja a szavát, s most komoly képet vágasz, pedig azt ígérted, hogy mindig nevetni fogsz...

Erre aztán nem csak Laci, hanem mindnyájan nevettek, és még a kis fickóval is koccintottak, habár annak a poharában málnaszörp volt.

*** VÉGE ***

Finta István pihenője az első világháború alatt